

J. Cziudinis, Bx 496

KOVA

KOVOJ
TU ĮGYSI
SAVO
TIESAS

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
ORGANAS LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ PARTIJOS AMERIKOJE.

PREKIUOJA:

metams „ 2.00
pusmečiui „ 1.00

ADRISAS:

1418 So. 2-nd Street.
Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILA. PA.

Nr. 10

Philadelphia, Pa. 15 Kovo (March) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Kas pergales?

SĖDIEN ne vienas užduoda klausimą: ar revoliucija kuomet nors paims viršų ant caro valdžios? Ar ne bereikalingas tiktai darbas – kilti prieš milžinišką despota ir kelt kitus? Vistiek, girdi, jis pergalesiās.

Štai per dvejus su viršum metus kruvinos kovos, caro bude- liai kaip apgali, teip apgali žmones: numalšino ginkluotus sukilimus darbininkų ir kareivių, sugniuždė politiškus stieikus, išdegino kaimus, išgriovė triobas, prigrudo kupinus kalė- jimus, tukstančius iškorė ir sušaudė, desėtkus tukstančių į Si- birą išgrudo. Tiek aukų padėta, tiek kraujo pralieta! – Ir kam tas viskas? Kam buvo pradėt darbą, jei nėra vilties lai- mēt? Ar ne geriaus bent dabar paliaut bereikalingą kovą ir... grįžt prie senovės?!

Teip galvoja daugelis, nors nekiekvienas išreiškia viešai savo nuomonę. Teip mano tie, kuriems vos retkarčiais tenka vieną–kitą teisingesnę žinią apie revoliuciją išgirst arba laik raštyje perskaityt. Teip atrodo tiems, kurie mato tiktai judė-

jimo pavirši, bet neįsiziuri giliaus, nepermato bendros judėji- mo pakraipos: santikių visuomenės spēkų, kurios revoliuci- joje dalyvauja.

Ant pirmo paziurėjimo metasi mums į akis tiktai krivi- noji revoliucijos pusė: aukos kritusios iš žmonių ir valdžios pusės. Čia pastebime, iš tikro, pasibaisėtinus daiktus. Štai laikraštis «Skardas» rašo, jog per vienus tiktai 1905 metus užmašta 14.130 žmonių, sužeista 19.524 žm., nužudyta 900 žm., kalėjimuose ir ištrėmimuose buvo 72.000 žm. O kiek žuvo per visokias žydų, armėnų ir kt. skerdynes! Nuo 1 rugs 1905 m. iki 1 rugs. 1906 m. buvo 638 skerdynės; nukentėjo 37.075 šeimynos iš 718.101 žmonių. Kiek vėl nugalabino pereituose metuose caro lauko teismai. Jie pradėjo veikt 22 rugs. 1906 m.; pirmutinį mėnesį nužudė 160 žmonių; antrą – 217, o trečią – 263: tolyn – daugyn.

Žmonės teipgi neapsileidžia. Kyla ginkluotos minios, užpuldinėja ant pavienių valdininkų ir policijantų; bombo-

mis ir brauningais naikina didžiausius piktadėjus – despotizmo ramsčius. Vieni tiktai teroristai nuo vasario mėn. 1905 m. iki lapkričio 1906 m. užmušė 2.106 valdžios tarnus; jų tarpe yra 67 generolai, gubernatoriai ir miestų viršininkai; 315 pavietų viršininkų, pristavų, «okolodočnų»; menkesniųjų šunų — da daugiau.

Kruvina kova! Nuožmi kova! Bet ar galima be jos laisvę įgyt? Ar nors viena šalis ramiu keliu atsikratė nuo savųjų despotų? Ne! Niekur nebuvo teip, kad senosios tvarkos valdonai būtų paklausę žmonių noro ir gerumu atsitraukę nuo savo vietų. Niekur neapsiėjo be susirėmimo: nė Prancuzijoje, nė Anglijoje, nė Vokietijoje, nė Suvienytose Amerikos Valstijose – nė vienoj šalyje, kur šėdien yra šiokia-tokia laisvė. Visur žmonės supratę savo vargų priežastis turėjo už ginklo griebtis, kad tuos vargus prašalint. Tokia gadynė atėjo ir Rusijoje, ir čia kruvina kova neišvengiama.

Jei labiau susipratusių žmonių dalis ir atsimestų iš tos kovos, revoliucija vistiek nepasilautų. Minios vistiek nenurimtų; gana jas įbaudė nepakeliamų mokesčių našta, policijos ir valdininkų saualė, gana įkyrėjo tamsumas, neteisybė teismuose, badas ir kitokie galai. Vargai žmonių kelia juos prieš valdžią. Užtai jeigu paliautų varę agitaciją inteligentai, revoliucijoniškos partijos ir organizacijos, – visi labiau susipratusieji žmonės, tai minių sukilimas būtų tiktai da pragaištingesnis; jis taptų stichijiškas — be tvarkos, be organizacijos; kaip aklos gamtos pajėgos: bado spiriami ukininkai degintų ir plėštų dvarponių turta, užmušintų juos; užpuldinėtų ant policijos ir viršininkų; miestų nuvargę gyventojai tą patį darytų su pabirkantais, piniguočiais ir jų užtarėjais. To pavyzdžius mes jau matėme Rusijos sodžiuose, o iš dalies, ir miestuose laike pirmųjų revoliucijos metų ir anksčiau. Teip vadinamieji agrariški judėjimai juk yra ne kas kitas, kaip neorganizuoti ukininkų sukilimai. Šėdien jie žymiai apytko, nors ukininkai dabar ir daug smarkesni valdžios priešai. Teroras, t.y. užpuldinėjimas ant pavienių kapitalo ar valdžios atstovų tankiausiai ir yra neorganizuoto judėjimo apsireiškimai; eksproprijacija – atėmimas turto iš privatiškų ypatų — tą patį reiškia. Laikas ir vieta man šičionai nepavelija ilgiaus apsistot ant teroro ir eksproprijacijos darbų. Užteks patėmėjus, jog jie įgija tolyn vis mažesnę vertę revoliucijoje – juo labiau minios organizuojasi. Sziaip ar teip žmonės kartą pradėję revoliuciją kiltų kad ir be inteligencijos pagalbos, kol pavieniai užpuolimai nesusilietų į vieną milžinišką sukilimo jurę, kol nepavirstų į ginkluotą sukilimą. Laikas užsėtų, aukų kelis kartus pasidarytų daugiau, o visgi išėjimas iš tų visų revoliucijos baisenybių pasiliktų tiktai vienas ir tas pats: nuverst senąją valdžią paėmus ginklus į rankas.

Labiau susipratusieji žmonės varo agitacijos ir propagandos darba, t.y. tiktai apšviečia minioms tą kelią, kurį jos jau apėmė, revoliucijoniškos partijos ir organizacijos tiktai suvienija atskirus žmones ir nurodo geresnius įrankius kovotojams. Tas viskas tiktai padaro išnašesniu minios darba, suteikia galybę smugiams, kuriuos žmonės savo priešams užduoda. Žodžiu, priartina mus prie pageidaujamos pabaigos

tiesesniu keliu, pertai ir su mažiaus aukų. Bet sustabdyt revoliucijos bėgį, arba pakreipt ją atgal neįstengtų jokia galybė ant svieto. Kelias vienas: pirmyn – prie pergalejimo. Jau šitie samprotavimai parodo, jog valdžia tur galą gaut, ne anksčiau tai vėliaus, kitaip revoliucija nepasibaigtų. Ale ir visas 2 metų judėjimas pilnai patvirtina šitą nuomonę. Tik įsižiūrėkime. Valdžia daug kartų ėmė viršų ant revoliucionierių; vos vieną sykį ji nusileido; tai buvo 30 spalio, 1905 m., kuomet išsigandusi visuotino streiko ji išleido manifestą. Bet apgalėta ji tuomet nebuvo. Vėlesniejie ištyrimai parodo, jog valdžiai tiktai išsigast nereikėjo ir būtų vėl palikusi pergaletoja: nereikėjo jai net kokių nepaprastų įrankių griebties; būtų palaukusi da vieną–kitą dieną, daugiausiai savaitę, ir streikas pats per save būtų užsibaigęs – be jokių rezultatų. Tokios nuomonės šėdien laikosi įžymiausieji revoliucijos vadovai, nėt... pati valdžia: apgailistauja, kad pasiskubino su manifestu. Žodžiu, per ištisus dvejus metus su viršum nė vieną kartą viršus nebuvo ant žmonių pusės. Pastatys valdžia savo visas pajėgas: policiją, kareivius su šautuvais ir kulksvaizdžiais, ir... pergali. Bet nuveiktoji revoliucija vėl kelia galvą aukštyn, aukščiau negu prie nupuolimo. Po kiekvienam nepasisekimui žmonių reikalavimai eina didyn. Pergalėtoja valdžia po kiekvienam susirėmimui su žmonėmis atsideria vis blogesniam padėjime; kiekvieną kartą ji gali pasakyt: «Bepigu būtų, kad dabar žmonės reikalautų tiktai to, ko prieš susirėmimą; galėčiau nusileist; ale ant naujų išlygų negaliu taikyties; velyk — kova tolyn!...»

Atmenate 22 sausio 1905 m. Darbininkai reikalavo tiktai kurių–nekurių reformų, įstatymų pagerinimo. Valdžia juos išvaikė, jų krauju aptaškiusi Peterburgo gatves. Vėliaus jau ji pati siūlo reformas. 19 rugpiučio tų pačių metų siūlo žmonėms Dumą. Minios neužganėdintos; miestai šaukia: laisvės, pilietiškos laisvės! Gruodyje prasideda ginkluoti sukilimai, idant išgaut konstituciją – pilnatiesį žmonių parlamentą. Valdžia vėl paplukdo kraujuose Maskvą, Latviją, sukilusius kareivius. Pergali. Siūlo žmonėms pagerintą (sulyginant su 19 rugp. įstatymu) Dumą. Darbininkų daugumas atsisako dalyvaut rinkimuose. Čaras išvaiko pirmąją Dumą. Tuomet jau galų gale pasklydo po žmones lozungas: Įsteigiamasis Susirinkimas; liaudis pribrendo prie supratimo šitos įstaigos, kaipo neapribotos įstatymų leidimo ir pildomosios valdžios. Už ją dabar liaudis pasirengusi ginklą pakelt priešais senovės apgynėjus. Greta susipratimo ėjo didyn ir valdžios priešų skaitlius. Iš pradžios jie buvo tiktai inteligentai ir darbininkai; vėliaus prisidėjo miestų gyventojai. Ant galo sujudo ir sodžius – mažazemiai ukininkai, kurių Rusijoje yra desėtkai milijonų. Szėdien jau nėra nė vieno kampelio, kurisai nebutų audros užgautas, kur nebutų įsikverbusios laisvės idejos, kur nelauktų varguoliai su nekantrumu atmonijimo valandos ir nesiruoštų į galutiną susirėmimą su prispaudėju!..

Revoliucija nepaliko nė vienos sveikos vietos ant biurokratijos kuno. Vienintėlis galingas carizmo ginklas – kareiviai, sprūsta iš jos nagų. Nuplyšę, alkani, kankinami — jie

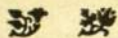
niekad nerodė didelio noro tarnauti savo «geradėjui»; ėjo minias mašint iš prievartos po mirties ir katorgos baime. Vienok ilgainiui atkarto jiems nelabas darbas, – but budeliais savo tėvų ir brolių, ir ne kartą atsisakė šaut į revoliucionierius. Juk turi kareivis žmogaus širdį ir protą, kuriais atjaučia ant galo ir permato, kieno pusėje teisybė. Tokie stoja į žmonių eiles. Žiūrėkite kaip narsiai sukilo «Potemkin», Kronštado ir Vladivostoko kareiviai kaip caras paminė po kojų duotąsias manifeste laisves! O po išvaikymo Dumos vėl atsikartojo da didesnė sukilimų eilė: Sveaborge, Kronštade, Reveliuje, Lietuviškoje Brastoje, daugybėje armijos, gvardijos ir net kazokų pulkų. Visų šauksmas buvo — «laisvės ir žemės» žmonėms!.. Ar neliudija tai, jog durtuvai ir armotos, už kurių slepiasi piktadėjų gauja, atsikreipė prieš juos? Kam dar neaišku, jog valdžios dienos suskaičytos? Kas da abejoja apie ginkluoto sukilimo pasekmes?

Svarbi valanda ateina, paskutinis mušis nebetoli – mušis, kuris nuspręš Rusijos likimą ateityje! Žmonės vienijasi, ginkluojasi, žada pastatyt visas pajiegas... Ir mes, kurie mylime laisvę, kuriems brangi varguolių žmonių gerovė, – rengimės kiek ir kaip kas gali prie tos paskutinės kovos.

Lai gyvuoja revoliucija!

Lai gyvuoja ginkluotas sukilimas!

P. Grigaitis.

TEN KUR MOTERIS VIEŠPATAUJA.

DIENOSE mano jaunystės, aš mokinausi apie Naująją Zealandiją, teipat kaip ir apie kitas šalis svieto, iš geografijos ir istorijos rankvedžių.

Tai buvo dėl manęs tolima šalis, ir man ji persistatė, kaip kraštas apgyventas laukinių arba puslaukinių žmonių, ir tik retkarčiais atlankomas, ar tai mokslinčių, — su moksliskais tyrinėjimais, ar tai godžių prekėjų, jieškant naujų šaltinių savo pramonei; ir aš tikiu, kad ir šėdien tūkstančiai žmonių dar neturi mažiausio supratimo apie tą stebuklingą šalį. Yra tai šalis nepaprasta, kur civilizacija aukščiausioje jos formoje (būde) pakylėjo, kur nuožnumas puslaukinio žmogaus žymiai persikeitė į tikresnes vėžes, vedančias žmoniją prie laimingesnės ateities. Šėdien jau ten nėra bedarbių, badavimų, — ligų tokių kokios mums čia naikina iš priežasties nedatekliaus ir nežinės (ignorancijos).

Klimatas (oras) Naujosios Zealandijos yra ištikro smagus. Vasarą — vėsus, o žiemą — šiltas. Veikmę klimato geriausiai galima spręst pagal mirtinumą žmonių, nes statistiškas palyginimas su kitoms šalimis, parodo, jog ilgiausiai žmonės gyvena — Naujosios Zealandijos. Žmonės tos šalies beveik nežino, kas tai yra saulės uždegimas, persišaldymas ir tt.; jie niekad nematė audrų ar sniego užpustymų; jie nebūdavoja savo bandai kuginių ar diendaržių, o gano ją per ištisius metus ant laukų, žiemą ir vasarą. Žiemos laike lietingose dienose jie apdengia savo arklius ir karves neperleidančia vandenio drobe ir leidžia ganyklon; jie neužsėja kukurudžiais didelių plotų savo laukuos, nors jie tą norėdami galėtų daryt; jų bandos ganosi per apskritus metus laukuose, jiems nėra reikalo daug sėti, ir tokiu būdu labai mažai tėra reikalingas gyvuliams maistas. Jeigu kartais ir prisieina pašert gyvulius, tai paliuobia bile kokia daržove.

Visokie grūdai, daržovės ir vaisiai ten auga, nes pasidėkavojant šiltoms žiemoms ir vėsioms vasaroms, neretai net tris sykius per metus laukus nudirba.

Priverstinas lankimas mokyklių, Naujoje Zealandijoje, yra tai moterių tikyba; jos daug darbo turėjo iki ikūnijo tą visuotiną tiesą; dartinės nereikalinga yra atidaryt «tiesų knygas» ir jieškot jose skyrių, kur yra parašyta apie priverstiną lankymą mokyklių, nes ta idėja ir be to jau aiškiai tarpe žmonių išgyvenusi; tą žino ir prasta stubelė, ir didžiausis palocius.

Kiekvienas vaikas turi pradėt lankyti mokyklą nuo 7 metų, ir eina iki 14 metų amžiaus; norėdamas greičiau ir jaunesnis apleist mokyklą, privalo išduot tam tikrą egzaminą, — maždaug toki, kaip Amerikos viešos mokyklos (Public School). Kitokio būdo nėra vaikams išsigelbėt nuo lankymo mokyklių, išimant tik kūniškai ir protiškai sergančius.

Gimdytojai nereikalauja rūpintis ir pridabot savo kūdikius, kad mokėtusi ir lankytusi jų kūdikiai; yra tam tikri ūrėdninkai, pastatyti nuo valdžios, kurie daboja vaikus, ir be svarbios priežasties kūdikis nesugaišta nei vienos valandos mokslo laike. Turit toki patogų pridabojimą kūdikių, nėra įstabu, jog Naujojoje Zealandijoje beveik nėra nemokančių rašyt ir skaityt.

Joks kūdikis, abiejų lyčių, negali gaut jokio darbo ar užsijėmimo pabrūke ar krautuvė, ar kur kitur, ne turintis pilnai 14 metų amžiaus ir nepristatantis paliūdijimo apie pilną pabaigimą viešos mokyklos.

Kaip moteris teip ir vyrai, balsavimuose turi lygias tiesas; skirtumas tik tame, kad moteris savo balsą brangina ir nei dailiais ir švelniais žodeliais, nei stikleliu alaus nieks neįstengia jų nupirkt, ir tik moteris Naujoje Zealandijoje tegali tuom atsižymėt. Naujoji Zealandija, tikrai galima pasakyt, yra tai žemė, kur mokslas ir literatūra numylėta per visą draugiją. Jų kasdieniniai ir savaitiniai laikraščiai praviršina beveik visų kitų šalių laikraščius savo tobulumu ir tyrumu, kas jiems ir jų šalei ant naudos išėina. Moteris skaito, mąsto ir jos pamena ką skaito; ir jei Naujosios Zealandijos koks politikierius mėgina savo pažiūroms ant moterių įtekmę padaryt, jis greit pajaučia bestovis ant išjuokos ir pavojaus savo visai politiškai karjera; nes moteris ant visų jo argumentų atrėžia savo sveika politikiška pažvalga teip aštriai, kad drąsnolis palieka viešai užgėdintas ant visados ir tuom pasibaigia jo karjera politikoje.

Smagus yra pasikalbėjimas su motere Naujosios Zealandijos; ji neužmiršta savo pareigų prie auginimo kūdikių, prie virtuvės ir kitų naminių reikalų; kaip miesto teip kaimo moteris, liusame laike nuo naminio darbo, veda svarbias diskusijas apie politiką ir svarsto apie kandidatus; o laikui atėjus jos balsuoja su pilna žinia už ką balsuot.

Negana Naujosios Zealandijos moterei apie politiką ir naminius reikalus; ji randa dar užtektinai laiko, ir organizuojasi prie visokių draugysčių, kaip tai: literatūros, dainininkų, dailės, muzikės, šokių, knygynų, etc.

Pažvelgus į Naujosios Zealandijos gyvenimą, mes randam tu las žymes praktiškai įvykstančio socializmo. Ten randas valdo ir kontroliuoja: geležinkelius, telefonus, telegrafus; turi krasą, savo bankas, assekuracijas visokių skyrių: nuo ugnies, gyvastės apdraudas, etc. Skolina pinigus ūkininkams ant 5%; norintiems nusipirkt žemę, randas prigelbsti; darbininkai miestuose nusiperka ir pasistato namus ant lengvų išmokėsčių. Ten nėra streikų, o yra teip vadinamas «Arbitracijos Sūdas». Pagelbinis fondas tiems, kurie pragyveno Naujojoje Zealandijoje nemažiaus kaip 25 metus; sulaukę senatvės 65 metų ir neįstengę susidėt sau užtektinai pinigų priderančiam užsilaikymui, gauna nuo rando pensiją po 2.50 per savaitę, teip ilgai iki gyvena. Tą pačią moka ir pasenėjusiems girtuokliams ar buvusiems palaidūnams, su tuom skirtumu, kad jiems

neduoda į rankas nė cento, — yra tam tikri ūrėdninkai, kurie ir aprūpina jų kasdieninius reikalus suma neviršijančia 2.50 per savaitę.

Toks padavijimas rando, per moterių įtekme, suteikė kiekvienam smagią ir saldžią senatvę ir žymiai pagerino darbininko būvį.

Skaitytojau šio straipsnelio, jei tau kada pasitaikys nuvykt Naujojon Zealandijon, aš užtikrinu, kaip klimatas, teip gyventojai tos šalies maloniai tavę priims ir daleis paragaut laimingesnių valandų tavo gyvenime; nes šalis yra turtinga ir graži teip, kad aš neįstengiu apie viską tame trumpame straipsnely ir aprašyti.

Dr. A. L. Graicunas.

IŠ SOCIJALIZMO ISTORIJOS.

PIRMOSIOS SOCIJALIZMO DIENOS ANGLIJOJE.

(TAŠA).

SULYGINUS darbininkų judėjimą Prancūzijoje su ankstybuoju socializmu Anglijoje, atrandame tolygią socializmo istoriją. Norėdami sąmoningai išigilti į Roberto Owen darbus, privalome, nors trumpai, pažvelgti į tuolaikines Anglijos drauginės sąlygas. Toje gadynėj Anglijos darbininkai neturėjo jokio prie žemės prisirišimo, — jie buvo tiesiog nuo žemės atstumti. Nė vietiniuose valsčiuose, nė valdžios įstaigose jie neturėjo jokio balso. Jie buvo labai mažai mokėti, arba ir visiškai jokio mokslo neturėjo. Gyveno sukiužusiuose triobesiuose. Iki 1824 metų buvo jiems pagaliaus uždrausta tvert savo sąjungas ar kokius susivienijimus. Ant laukų darbininkams mokėjo skurdžias ir žemiausias algas.

Tuose laikuose prasidėjo išdarbysčių revoliucija, — t. y. mašinos pradėjo užiminėti darbavietėse žmogaus rankas. Ta revoliucija labai abejotina suteikė darbininkams gerovę; jau pradėjo matytis, kad darbininkų kliausiai ji gabena net apverktinas pasekmes. Mašinos visur sumažino darbininkų skaitlius pabriuose, ir tos bedarbių minios atsirado išmestos ant gatvės be karnio duonos, be pastogės ir be jokios vilties. Apie pagerinimą darbininkams sąlygų beveik niekas nesirūpino. Darbo valandos buvo nemielaširdingai ilgos. Prasidėjo pabriuose darbas moterių ir kūdikių, kuriuos imdavo pabriuose nuo 6–7 metų amžiaus. Prisiėjo vyriškiams darbininkams lenktyniuotis su moterimis ir kūdikiais. Tie kūdikiai buvo priversti dirbti tokias pat ilgas valandas, kaip ir suaugę darbininkai, ir dažnai prižiūrėtojai labai žiauriai su jais apsieidavo. Patekę į tokias sąlygas, išplėsti nuo gimdytojų globos ir priežiūros, sugrūsti į krūvą abiejų lyčių kūdikiai, išaugo po įtekme papiktinančių ir baurių sąlygų ir nedoriausios rūšies žmones. Jų vaikai jau stovėjo ant pasibaisėtino ištvirkimo laipsnio, buvo kūniški ir dvasiški išgamos.

Kaip matome, baisenos žmonių padėjimo būt nebegalėjo. Draugijos sistema buvo suėsta pragaištingos ligos. Ir Anglijos valdžia nieko čionai negalėjo gero, su savo pasenėjusiais įstatymais padaryt. Ir kagi valdžia reiškė tokiam krašte, kur darbininkai neturėjo jokio apšvietimo, jokių politiškių ir drauginių tiesių, — kur kaimiečiai stenėjo po kietu, dvarponijos lažų ir baudžiamos, jungu? Visos šitos proletarijato sunkenybės tapo dvigubai apsunkintos pasibaigus Napoleono karėmis. Ir ot toje epochoj, Anglijos darbininkų pauperizmas (— nubiednėjimas) pavirto į rūstų tautai klausimą. Tame laike pirmiausiai ir iškilo Robertas Owen, apskelbdamas ir pasiūlydamas valdžiai savo sumanytasias socialistiškas reformas.

Robertas Owen, labdarys ir iškūrėjas socializmo Anglijoje, užgimė kaime Newtown, apielinkėse Montgomeryshire, Šiaurinėje Valijoj, metuose 1771. *) Jo tėvas turėjo Newtowne nedidelę pramonę, kaip balnius ir geležninkas, ir tęnai jaunas Owen igijo visą savo mokslą, kuris užsibaigė sukakus jam devynioliką metų amžiaus. Potam jį tėvas išsiuntė į Stamfordą, kur jis tarnavo trejus ar ketverius metus tuloje audinčioj. Iš ten nukako Londonan da pasilavintų tame amate, paskui persikėlė į Manchester.

Manchestere jam labai staigiai pradėjo kloties. Tik devynioliką metų amžiaus teturėdamas, jau pateko į vietą vyriausio užveizdo dideliame medvilnės pabrūke, kuriame dirbo penki šimtai žmonių; per išmintingą valdimą, energiją, darbštumą ir pastovumą, jis savo valdžion paduotą pabrūką iškėlė ant puikiausio laipsnio; visos Anglijos pabrukantai su pavydu žiūrėjo į Owen'o valdomą pabrūką ir niekaip negalėjo suprast, kodėl jam sekėsi, o aniems — ne. Šitame pabrūke Owen pirmiausiai pradėjo vartot iš Amerikos salų įvežtą medvilnę; tai buvo pirmieji įvežimai medvilnės Anglijon iš Pietinių Amerikos valstijų. Teipgi pirmiausiai Owen įtaisė ištobulintą medvilnės verpimą. Nėra abejonės, kad Owen buvo pirmiausiai ir sumaniausiai Anglijoje išdirbėjas geros medvilnės; tokią vietą jam padėjo užimt jo prigimtas gabumas ir platus išsilavinimas toje pramonėj. Užėmė jis pabrūką visai sunykusį ir vos-vos bevelkantį savo gyvastį, ir ant savo atsakimo teip jį gerai sutaisė, kad lygaus nesirado visoje Anglijoje.

Tuompat laiku Owen užsiėmė ir darbininkų būvio pagerinimu. Darbininkai jį mylėjo, ir kur tik jis prisidėjo, ten viskas gerai ėjosi. Tą matydami kiti pramoninkai, išsykio jo neapkentė, bet paskiaus pradėjo su juom draugaut. Neužilgo Owen buvo užkviestas į «Chorlton Twist» bendriją, Manchestere, kur tapė priimtas netiktai į pramonės bendrus, bet ir į užveizdą minėtoje pramonėj. Nuvažiavęs į vaišes Gliazgovan išmilylėjo į dukterį p. Dale, savininko New Lanark dirbtuvių. Owen prikaltbėjo savo bendrus, kad atpirtų New Lanark; ir apsiavedęs su pana Dale, jis metuose 1800 tęnai ir apsigyveno kaipo pramonės bendras ir užveizdėtojas. Padrąsintas didelių pasekmių savo prižiūrime pramonėje Manchestere, jis sutaisė New Lanark pabrūkui jau platesnius planus.

Pabrikas New Lanark buvo iškurtas metuose 1784; uždėjo jį pramoninkai Dale ir Arkwright. Aplinkybės vedimui pramonės buvo labai geros, svarbiausia, tai artimas Clyde vandenpuolis, kurs galėjo suteikt pabrūkui vandeniū varomą pajėgą. Apie pabrūką apsigyveno apie du tūkstančių žmonių, tarpe tų buvo apie penkis šimtus vaikų, nuo 5–6 metų amžiaus, atgabentų iš Edinburgo ir Gliazgovu prieglaudos namų. Su vaikais p. Dale apsieidavo abelnai neblogiausiai, bet visuotinos žmonių sąlygos buvo nekam vertos. Dauguma iš ten apsigyvenusių naujokų buvo susirinkę iš pačios žemiausios ir blogiausios rūšies žmonių, — mat biskį prasilavinę ir labiau savę guodojantieji piliečiai nenorėjo pasiduot ilgoms valandoms ir šalinosi nuo pabrūke užnuodijančio oro. Girtuoklystė, vagystė ir kitokios nedorybės tarpe pabrūko darbininkų vis gilyn leido šaknis; apie jų [darbininkų] apšvietą ir sveikatos užlaikimą niekam neskaudėjo galvą; daugumas šeimynų gyvendavo viename kambary.

Tokios tai rūšies žmonės pateko po Owen'o priežiūra, ir jis pasiėmė uždavinį pagerinti ir pakelt juos doriškai. Jis įtaisė jiems geresnius namus, ir savo ypatinga paveizda bei pasišventimu, jis paskemingai ėciepjo darbininkams papročius tvarkos, švarumo ir

*) Iš daugelio Owen'o veikalų, kuriuose išsillejo jo drauginės pažvalgos svarbiausi yra šie: „New View of Society“; „Report“, itelktas Biednųjų Teisidarybos Komitetui; „Book of the New Moral World“; „Revolution in the Mind and Practice of the Human Race“. Žiūr. „Life of Robert Owen written by himself“, London, 1857, ir „Threading my Way, Twenty-seven Years of Autobiography“, per Robert Dale Owen, jo sūnų, London, 1874. Teipgi yra „Gyvenimai“ Owen'o per A. J. Booth (London, 1869) ir per W. L. Largent (London, 1860). Apie jo darbus ir jų svarbiausį tūrinį, žiūr. G. J. Holyoake „History of Co-operation in England“, London, 1875; Adolf Held „Zwei Buecher zur sozialen Geschichte Englands“, Leipzig, 1881.

darbštumo. Jis uždėjo sąkrovą, kurioje žmonės gaudavo nusipirkt visokius daiktus vos už pridengimą jų kaštų; pardavinėjimas apsvaiginančių gėrimų tapė iš visų pusių susiaurintas ir apsunktintas. Potam jis ypatingą atydą atkreipė ant apšvietimo jaunuomenės; tas darbas atgabeno džiaugsmingas pasekmes. Owen buvo pirmiausių ikūrėju pradinių kūdikiams mokyklų Didžiojoje Britanijoje. Nors kiti tuolaikiniai Anglijos reformatoriai nelabai maloniai į jo darbus žiūrėjo; bet matydami, kad Owen'o sumanymai po visą liaudę buvo širdingai sveikinami, ir jie pradėjo sekt jo pėdomis; tokiu būdu ir tapė Anglijoje liaudės apšvietimas ikūnytas.

Kaip jau sakėm, visi Owen'o sumanymai pasekmingai vykdiesi. Nors iš sykio liaudė su neištikimybe į jo darbus šnairavo, tačiau greitai persiliūdijo, kad tas viskas darosi jos pačios labui. Po jo prievaizda pabirkai klezdėjo ir brendo. Tačiau nereikia užtylėt, kad tūl Owen'o pabirkuose įvedimai gana brangiai kaštavo. Suprantama, tas pradėjo jo pramonės bendrams nepatikt. Pradėjo daryt jam paines ir sunkit kelius jo labdaringsiems sumanymams. Ilgainiu tie varžymai Owen'ui labai įgriso, ir ot metuose 1813 jis suorganizavo naują firmą, kurios bendrai turėjo kakinties 5-kiais nuošimčiais nuo idėtojo pramonės kapitalo. Firma buvo ikurta ant tokių pamatų, kad suteikė Owen'o labdaringsiems projektams daug platesnį kelią. Tos firmos pirmieji bendrai buvo: Jeremijus Bentham ir garsingas kvakeris, Vilius Allen.

Tuose pačiuose metuose, pirmą sykį paskilbo Owen'o vardas, kaipo draugijinių pažvalgų autoriaus; jis pradėjo rašyt ir skelbt savo pažiūras apie žmonių apšvietimą. Nuo pat jaunystės jis jau buvo prastojęs itikėjimo į esančias religijų formas, ir išmąstė tam tikrą savotišką religiją, kuri jam išrodė būsenti visiškai nauju ir idomum išradimu. Svarbiausi tosios jo filiozofijos punktai buvo tie: ne patsai žmogus ištaiso savo pobūdį, bet jis igauna jį ištaisyta nuo aplinkybių; ant aplinkybių žmogus neturi valios ir negali prieš jų itekmę atsispyrt; nė vienas žmogus negali būt, nė giriamas nė peikiamas, — nes jo geri ar blogi darbai ne nuo jo paties paeina, bet nuo aplinkybių. Tosios jo pažiūros susiliejo į šiokią praktišką išvadą: idant gerai išsiplėtotų žmogaus pobūdis, reikia jį (žmogų) pastatyt į atsakančias sąlygas, suteikt gerą ant žmogaus kūno ir dvasios itekmę; reikia nuo pat mažų dienų žmogų auklėt tarpe geros draugijos. Taigi žmogus neatsako už savę. Tos Owen'o pažiūros buvo stambiausia rankena visame jo moksle apie liaudės apšvietimą ir draugijos pagerinimą. Jis tą išklostė savo pirmame veikale *A New View of Society* (Nauja draugijos išvaizda) ir po to sekančiame *Essays on the Principle of the Formation of the Human Character* (Pažvalgos apie žmogaus pobūdžio susitvarkimą); pirmiausi iš šių peržvalgų (jų buvo iš viso keturios) buvo atspaudinta metuose 1813. Nereikia čia paaiškīt, kad istikrų Owen'o pažvalgos prigulėjo prie seniausio filiozofijos istulkojimo; jos buvo idomios tiktai tuom, kad jis prieinamai liaudei apskelbė ir jos reikalams pritaikė.

(Toliaus bus).

Tautos turtai.

SZITOS šalies laikraščiai šėdien gausiai prirašo ant savo špaltų ir redaktoriniuose straipsniuose veržiasis džiaugsmingi krykštavimai apie teip vadinamąjį «tantišką Suvienytų Valstijų turtą». Išdidžiai ir su pasigerėjimu skrieja žinias, jog Suvienytų Valstijų turtas siekias \$ 115.000.000.000 (šimtas penkiolika milijardų dolerių), kas pareina po \$ 1300 ant kiekvieno žmogaus arba po \$ 6.000 ant kiekvienos šeimos. Panašios žinios ir redaktorių vaidentuvės svaičiojimai yra tyčia taikomi į skaityto-

5 jų atydą, kad bebėginėdami akimis po eilę apvalių ratukų (cifras) jaustųsi labai užganėdėtai; ir istikro, kaip žiūri, tai redaktoriai neapsivilia: žmonės skaito, čepsena lupomis ir gerėjasi: ot, kokio krašto mės piliečiai esame! Tuomtarpu kitas neturi sulūžusio ni kelio.

Suprantama, kad vyliugingi skaitlinių debesėliai negali ilgai gyvuot; žmogaus saužinėn veržte išiveržia persitikrinimas, kad šitos cifros nesvietiškai pameluoja. Ką čia šnekėt apie \$ 6.000 ant kiekvienos šeimos, kada nesulyginama didžiama šeimynų neturi nė 600 dol., nė 60 dol., pagaliaus nė 6 dol.! Kamgi redaktoriai užsiima tokiu mielaširdingu dalinėjimu turtų ant popieros, jeigu iš tikros teisybės niekas tų turtų šeimynoms nedalina, nė pagaliaus ketina dalīt? Sakinėt tokius daiktus, būk tiek ir tiek yra turtų ant kiekvienos šeimos, yra tuščias ir aitrus iš žmonių pasijuokimas; juk mūsų krašte padalinimo turtų yra tokia metoda, kad visi žmonių turtai sueina į rankas keletu, bet ne į visų. Nepageris tokios sistemos mielaširdingi redaktoriai, apdalinėjantieji šeimynas ant popieros. Tada tiktai iš tikro būtų padalinta, jeigu kiekvienas tą dalį pasiimtų ir įsidėtų į savo paties kelinių kišenę. Ir toksai padalinimas turtų neužilgo Amerikoje įvyks, — sykiu su perėjimu valdžios į socialistų rankas. Tas laikas ateis, — kaip visi ženklai rodo, — 1912-uose metuose.

Vargomatis.

KO NORI SOCIJALDEMOKRATAI?

LEKCIJA ANTRA.

3. Mokslingasis socializmas.

(TAŠA).

TUOS darbininkus suteikė kaimas: tai buvo laikuose griuimo feodališkojo [baudžiavų] ūkio. Viduramžių dvarponiai visą laiką užimti buvo karėmis, patį nieko nedirbo ir baisesiu būdu kankino ir slėgė kaimiečius. Ant galų galo toks dalykų stovys privedė prie, teip vadinamosios «kaimiečių kovos». Visi kraštai tapė baisiai sunaikinti, tūkstančiai dvarponių savo pirmesnius šaldravimus apmokėjo gyvasčia, šimtai jų pilių tapė išgriauta; bet to viso pasekmės buvo tiktai da didesnis kaimiečių vargas, ir kada kaimiečių sukilimai buvo išgesinti, tai milžiniškos proletarų minios, netekę turto ir darbo, būriais patraukė jieškotų darbo miestuosna. Antra priežastis atsiradimo bedarbinų žmonių buvo sunaikinimas amatų. Gražiai bujoję iki šiam laikui remeslai ir amatai, atėjus gadynei naujų išradimų pradėjo griūt; paskiaus įvyko didelės karės tarpe tautų už vaizbos (pirklystės) reikalus; dabar palengva pradėjo rinktis pulkai neturtėlių žmonių — proletarų. Tuos pulkus padidino ir nubiednėję feodalai—dvarponiai, kurie paleido iš savo dvarų apsėias minias tarnų. Ir pamažu pradėjo augt būris suvargusių, nieko neturinčių darbininkų, kurie, bado spiriami, noriai sutiko ant bile kokių darbo išlygų, nesibaिमijo net savo savistovybę paaukuot.

Prie šitų trijų sąlygų kapitalizmas ir atsirado. Tokiu būdu, matome, jog kapitalizmo surėdimas anksčiau atsirast ir negalėjo; ir jis atsirado ne netikėtai, bet apsireiškė kaipo pasekmės nuosekliai išsiplėtojančios ekonomiškos veikmės (procesu).

Ir teip, mės dabar jau žinom, kaip kapitalizmas užgimė ir kas jis yra do per vienas. Dabar mums pasilieka peržiūrēt tojo kapitalizmo veikmes: žinodami jas, mės žinosime kokia linkme ekonomiškoji veikmenė eis toliaus. Padarę tą, mės, gangreit, galėsime iki tūlam laipsniui spēt, kas mūsų laukia ateity.

Pirmoji pasekmė kapitalistiškojo išsiplėtojimo apsiireiškė nepaprastu pastumėjimu išplėtojimo technikos. Norėdamas paveikt savo konkurentus, kiekvienas kapitalistas rūpinosi igit, kiek galint didesnes mūges (turgavietes, rinkas) išleidimui savo išdirbinių. Tam reikėjo padaryt savo išdirbinius — pigiai ir greitai, kad galima būtų daugiau už kitus visur pristatyt ir pigiau parduot. Todėl kapitalistas stengėsi išrast ir ištobulit įvairius išdarbystei įrankius, — teip juos įtaisyt, kad jam sučėdyt ir laiką ir pinigus. Suprantama, kad jis pradėjo čėdyt labiausiai tokius daiktus, kurie jam už vis brangiau kaštuoja, — tai yra žmogaus darbinę spėką. Jis stengėsi, kaip galint mažiau tosios spėkos savo išdarbystėse vartot; ir todėl įvedė į savo dirbtuves tokius įrankius, kurie kuodaugausiai užvaduoja darbinių rankų. Teip ir atsitiko. Aš privesiu pavyzdžiui keletą skaitlinių, kurios parodys jums, draugai, kaip didelis tai buvo išsiplėtojimas.

Metuose 1837 Prūsijoje buvo ne daugiau kaip 423 garinė mašinos su 7500 arklių spėkos, o metuose 1888 jau mes ten randame 43,370 garinių mašinų su 1.500.000 arklių spėkos. Mat koks didelis išsiplėtojimas įvyko bėgy 50 metų! Apie 1870-tus metus vienas darbininkas suverpė ant mašinos 100 sykių daugiau, negu viena verpėja ant ratelio. Bet tuose laikuose mašina teturėjo tiktai 500 ratelių. Pamišlykit, koks dabar yra skirtumas, kada viena mašina turi ne 500, bet 1.270 ratelių! Tuomet vienas ratelis apsisukė per minutą 8.000 sykių, dabargi jis apsisuka 11.000 sykių. O technika da vis nepaliauja tobulintis. Metuose 1830 geležinkeliai Europoje tęsėsi vos per keletą varstų. Metuose 1885 geležinkelių tinklas jau apsiatė 300.000 mylių, ir jie (geležinkeliai) teip išplėtojo sa važumą, kad ribose vienos mylios vežė 120.000 milijonų tonų sąkrovos. Da palyginkim pabaigą XIX šimtmečio su pabaigą XVIII. Garsingas mokslinčius kliasiškos buržujų politiškos ekonomijos, Adomas Smit, metuose 1776 ištyrė, kad desėtkas žmonių ant vienos mašinos padirba per dieną 48.000 spilkučių. Toks milžiniškas vienos mašinos našumas jį nustebino. Bet ką jis dabar pasakytų, jeigu jis gyventų mūsų diene, dažinojės, kiek viena mašina padaro spilkučių? Metuose 1888 amerikoniškas konsulis Šeingoff pranešė savo valdžiai, kad tris žmonės ant vienos mašinos padirba per dieną ne mažiau 7,5 milijonų spilkučių!

(Toliaus bus).

Svarbiausieji musu reikalai.

Konstitucija — veiksmarodžiai.

BE jokių aiškinimų galėčia pasakyt, kad svarbiausiuoju mūsų partijos. kaip partijos, reikalu dabar yra organizacijos (tvėrimosi) sustiprinimas. Bet reikia bent keliais žodžiais tatau paaiškinti, kad būtų ir kitiems, da mažai tą dalyką svarsčiniams draugams teip suprantama, kaip jį supranta tie, kurie jau dirbė organizacijos darbą, arba bent dračiai uždarytoms mintimis tatau svarstę.

Mūsų organizacija yra tam, kad platintų tarp lietuvių apšvietimą—susipratimą ypatingai politiškaidarbininkiską, arba, kaip sako, kliasinį. Ir iš to tėziso (padėjimo) išeina, kad to apšvietimo negalėtume platint be organizacijos, arba jeigu organizacija būtų bloga, tai ir apšvietimo platinimas eitu blogai; taigi, mums svarbiausias dalykas organizacija, jos pagerinimas, tvarka.

Mēs iš prigimimo esame tvarkaardos. Vienok norėdami

ardyt senąją, blogą tvarką, turime patįs savo tarpe turēt kuopukiausia tvarką, turime buti tvarkaardos ir savo tarpe, jei čia pasirodo tvarkos arba organizacijos blogumas.

Tų blogumų mūsų organizacijoj yra nemaža. Visi juos jaučiame ir nurodinėjame, bet vis lyg ne su tikru persiliudijimu, be drąsumo, ne teip, kaip tikri tvarkaardos. Tas paėina iš to, kad mes da neišsiaiškine, kaip ir kuo prašalinti negerumus. Bet turbūt klystu: mes žinome tatau seniai ir ne viens draugas nurodinėja, butent, kad reikia mums atsakančio aiškaus programo ir konstitucijos, kitais žodžiais sakant, — reikia, kad but į ką pasižiurēt, kaip reikia tvarką daryti.

Programą turim, kuopų konstituciją turim, — reikia tik pataisyt — pridēt ką, ar atmest. Bet visos organizacijos konstitucijos neturim. 1-oji kuopa išrinko tam tikrą komisiją, kuri, reikia tikėtis, savo darbus karts nuo karto apgarsis «Kovoje»*) kad iki Susivaziavimui draugai galētų svarstyt, patart ir tt., ir teip prisirengę delegatai suvaziavę galētų išdirbt galutinai — geriaus, negu pernai, kuomet nebuvo jokio prisirengimo.

Tiesos, įstatymai.

Programas, konstitucija tai yra mūsų tiesos ir įstatymai. Bet mes visai mažai atkreipiam akį į gyvuojančius šaliės įstatymus — Jungtinių Valstybių. O tas mums labai ir būtina reikalinga žinoti abelnai kaipo politiškiems agitatoriams ir propagandistams, o ypatingai dabar, rengiant savo konstituciją. Ar nėra partijoj draugų, gerai suprantančių anglišką kalbą ir nusimanančių apie įstatymus; ar nėra advokatų, — tegul teikiasi nurodyti bent reikalingiausius mums įstatymų paragrafus.

Mūsų organas.

Kaip nežinome mes įstatymų, tai kartais nutariame teip, kad tik sau blėdį galime padaryt. Rodos, ne vienos kuopos buvo nutarta (užpernai), kad «Kovoj» but paminėta, jog tas laikraštis išleidžiamas liet. socialistų kaštais. Vienok tas, kiek man teko patirt, negalima padaryt savo noru, yra tam tikri įstatymai, pagal kuriuos reikia tai sutvarkinti. Tegul tie įstatymai mums rodytųsi ir negerai, vienok turime su jais taikytis ypač užvedant savo medegiškų reikalų tvarką.

Stačiai ir atvirai turime, draugai, pasakyti, kad mūsų organas «Kova» dabar de facto (ištikrųjų) yra partijos nuosavybė, bet de jure (pagal tiesas, įstatymus) — draugo širvydo nuosavybe. Tas tai ir yra svarbiausias reikalas, apie kurį turime rimtai pagalvot; reikia žinot, kaip tai reikia padaryt, tai-gi reikia žinot įstatymus apie spaudą, apie bendrijų leidžiamus laikraščius. Ak girdėjome viešus balsus, — su piktu tikslu, ne dėl mūsų gerovės, — atsiliepusius apie drg. širvydą, buk jis mūsų partijai iškirsias šposą su «Kova»... Todėl reikia padaryt—teip, kad tų niekataušų burnos būtų užkimštos, kad toms kalboms nebutų pamato. Žinome, kad drg. Š. to nedarė, nē nedarys (mano nuomone nē neužsi-

*) Tas turētų būt garsinama ant pirmo puslapio, kad pirmiausiai pultų į akį ir nereiktų jieškant vartyt visus lapus.

mokėtų tą mūsų vargingą spaustuve «apiplėšti per akis»...), bet juk mes tam tik ir gyvenam, kad darytume tvarką tokią, kad ypata ir norėdama negalėtų padaryt blogą darbą; mes naikinam blogumo priežastis, ne vien patį blogumą, atimam progą blogam darbui. Taigi ir čia atimkim!

«Kovos» įkorporavimas.

Bet iš kitos pusės reikia apsvarstyt; gal būtų geriau «Kovą» perleidus privatiškom ypatom ar kompanijai, o partija gal apsieis be tam tikro savo laikraščio, kaip tai daro amerikiečių—anglų soc. partijos? Gal partijos nariai patį užėrašys, kokį nori, soc. laikraštį? Šitas klausimas drūčiai rišasi su klausimu apie «Kovos» įkorporavimą, kas palikta susivažiavimui nuspręst. Jeigu «K.» įkorporuotume, sulyg d-ro Greičiuno užmanymu, ir išleistume tam reikalui akcijas, «Kova» negalėtų but išleidžiama už part. narių mėnesines, taigi ir negalėtų but, kaip dabar, siunčiama kiekvienam part. nariui. «Kova» tuomet būtų visai ant kitų pamatų, ji perstotų buti oficiališkuoju LSPA. organu. Reikia tą gerai žinoti visiems draugams da prieš į susivažiavimą važiuosiant.

* * *

Kiti svarbesnieji mūsų reikalai: Č a r t e r i s, — kuris butinai reikalingas, kai-kuriose vietose net susirinkti kuopoms viešai negalima be jo, — surištas su kitais klausimais: girdėjau, kad čarterio komisija, kuriai II susivažiavimas pasakyre pasiteiraut apie čarterį, patyrė, jog negalima jo išimti partijos vardu, reikėtų pasivadint mums «brolija», ar kaip kitaip.

Toliaus — klausimas susidėjimo su kuria nors anglų soc. partija. Vardas «p a r t i j a», man rodos, reiks keisti, bet ne į «broliją»... Gal bus geriausiai pavadinus «organizacija» — tai plačiai jau vartojamas ir nepersenęs žodis... Tą atliks susivažiavimas, arba — referendum.

R e f e r e n d u m jau mes išbandėm, bet da, prisipažinkim, mes jo nė viens gerai nepažįstam. Kokia geriausia jo sistema, kaip jis turi įvykt, kokio tvarkoj? Mažai apie sistemas žinome -- nieks da neparodė, neišaiškino «Kovoje». Ar neatsiras, kas tą aiškiai, nuosekliai išdėstytų?

Daug yra svarbių klausimų, kurių čia nė negalima apimt. Čia parodžiau tik tuos, kurie man rodėsi svarbiausiais, kurie reikia rimtai perkrautinėti iki susivažiavimui.

Baigdamas, da pridursiu, kad medegą konstitucijai geriausiai semti iš kitų tautų soc. organizacijų; taigi, ar kas negalėtų parupint konstitucijas geriausiai suorganizuotų finų, latvių ir k. Lenkų soc. sąjungos konstituciją aš išsirašiau iš jų C. K-to, ir tuojaus, jei reikės, paduosiu išvertęs reikalingus punktus.

J. Baltrušaitis.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Kapitalistų mokslas ant vėjo. Minėjom sykį «Kovoje» apie «Po-pe motorinių karų bendrovės» šunybes įstatymiškas — išlicitavimą

žtreikierių. Dabar apie tos bendrovės «moksliškus» darbus. Prasi-dėjus streikui buvo suorganizuoti garsūs Pinkertono šnipai, kuriems mokėjo bendrovė didelės algas ir liepė dalį darbininkams atsišaukimus. Tėnai mokino, kad unijos šapos labai esą patiems darbininkams blėdingos, naikiną darbininkų laisvės pajautas ir tt. Toliaus klįjavo ant sienų ir tvorų paveikslus, vis išrodančius, kaip unijų šapos iššaukia negeras pasekmes. Galiaus visi vietiniai «geltonieji» šuneliai (laikraščiai) buvo užpirkti, kurie ant savo špaltų piešė griausmingas darbininkams lekeijas; už tą lekeijas bendrovė apmokėdavo po 2.600 dol. Bet viskas nuėjo ant niekų, darbininkai nieko gero neišmoko, streiką išvedė ir išvedė gana pasekmingai. — Paskutinės lekeijos laikykities visi darbininkai.

Geras priedas prie konstitucijos. Illinois anglekasių sąjunga pri-dėjo prie savo konstitucijos praktišką priesagą, kuri štai ką užve-ria: prie sąjungos turi būt tam tikras visuotino streiko fondas, iš kurio galima būtų, tokiam streikui iškilus, imt pinigus ir pirkt streikieriams pašalpą daiktai: drapanomis, maistu, kūru ir tt. Piniginė sušalpa vietiniuose streikuose — 5.00 kas savaitę, pasilie-ka po senovės ta pati. — Priedas geras, bet visgi jis turi ikišęs ranką kišenėn darbininko, o ne kapitalisto. Kodėl čion darbinin-kai nekovoja, taip kaip Rusijoje: kad už streiką užmokėtų darb-daviai, kad duotų laike streiko valgi ir tt.?

Neves kunigėlių už dyką. Nebraskos geležinkelių komitetas, inė-šė legistratūron nutarimą, kad nebevežios už dyką, kaip ikišiolai buvo daroma, kunigų, lbdarių ir kitų ypatų, išimant geležinkelio tarnus ir pervežamų gyvulių kerdžius. — Gerai būtų, kad nebeve-žiotų ir senatorių, tiesadarių ir prezidento.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rusija. Kovo 5 dieną atsidarė Taurydos palociuje antroji Dū-ma. Socijalistai ir Darbo Kuopos atstovai sutiko Peterburge malonų liaudies priėmimą: buvo išskeltos triukšmingos manifestacijos ir sveikinimai. Tuomtarpu monarkistų atstovų žmonės nė netėmijo. Visur buvo šauksmas: «kovokit už žemę ir laisvę! Reikalaukit amnestijos!»

Dūmos pirmsėdžiu išrinktas dešiniausis kadetas, Golovin, Ma-skvos žemiečių viršininkas, o pagelbininkais — M. Berezin, Sara-tovo publicistas (Darbo Kuopos atstovas) ir M. Poznanskis, advo-katas iš Charkovo (kairiųjų), — abu socijalizmo šalininkai. Pirm-sėdis Golovin jau persistatė carui, kurs kalbėjęs apie Dūmą su meduotu liežuvėliu.

Tarpe socijaldemokratų atstovų kilo sumanimas, pirmiausiai inėšt reikalavimą, kad paliuosotų iš kalėjimų politiškus kankintini-us. Bet revoliucijinės frakcijos to sumanimo neprijėmė, sakyda-mos, jog juos paliuosuos ne caro valdžios prašimai, bet patįs sukilę žmonės (jie tiki, kad sukilimas vistiek bus). Sako, kad visi kairie-jie galiausiai amnestijos reikalavimą atmetė. Todėl pasiliko prie revoliucijos.

Kaip bus toliaus, nieko negalima ispėt. Nors caras vyliūgin-gai ir nuduoda, būk Dūmai prijaučia, vienok Stolypinui pasakęs: «geriau da tris dūmas paleisiu, negu atsižadėsiu nuo savo ministe-rijos». Teip ir visi ministrų darbai parodo, kad joku būdu neda-leis Dūmai patapt įstatymdavystės įstaiga. Kadagi didžiuma ant-srosios Dūmos susideda iš kairiųjų, — valdžios priešų, tai joje da viešpataus didesnis revoliucijos elementas, negu pirmoj.

Karės teismai varo savo darbą po visą Rusiją. Žudimai revo-lucijonierių pripildo Rusijos laikraščius kruvinomis kronikoms. Kovo 8 Peterburge pasmerkė 12 jurininkų, už Sveaburgo sukilimą,

į ilgus metus kalėjiman. 6 vyrus nužūdė Mintaujoje ir 2 — Vende ne už užpuolimus ant kareivių.

Vokietija. Naujas reichstagas pakol kas eina pagal kaizerio diktatūros: kovo 8 didžiama atstovų nubalsavo duot pinigų ant vedimo karės prieš gyventojus Pietinėje Afrikoj. Socialistai, centristai ir lenkai balsavo prieš bilę, bet jų buvo visgi mažuma.

Prancuzija. Kovo 8 sustreikavo Paryžiaus elektrikai. Prezidentas Klemensju buvo paketinęs rinkti inžinierių regimentą ir i-dėt juos į streikierių vietą. Tečiaus pabijojo žmonių įtužimo, ir ėmė kalbīt streikiarius geruoju. Ikišiolai da tebesitėsia streikas. Visas Paryžius pasinėręs tamsumon. Tik gaza! kaip kur šviečia. Streikuoja dėlto, kad elektrikos bendrovė sulaužė savo prižadus, kuriuos buvo davusi net liepos mėnesy: aštuonių val. darbo dieną, pagerint sąlygas, ikurt fondą sušelpimui pasenusių ir netekusių spēkos darbininkų. — Apielinkės Lens, kur pernai Courrieres kasyklose daugiau tūkstančio anglekasių pražuvo, kovo 10 darbininkai surengė dideles demonstracijas: pulkai darbininkų, su muzike ir raudonais vėlukais, nulydėjo procesiją į ilsinčiusi savo draugų kapiny-nus, kur socialistų atstovai Basley ir Lamendin laikė karštas prakalbas ir išrodė kasyklių savininkų nedorybes.

PARTIJOS REIKALAI.

Mahanoy Pa. — Pirmas šių metų mūsų kuopos susirin-kimas atsibuvo 27 sausio. Išrinkom kuopai vadovus: organ. J.Žemaitį (312 Centre st.), išd. M.Draugelį, rašt. J.Mickuną, literat. ag. J.Merkuševyčių. Atsibuvo balsavimas pavestas partijai, kurį pasiūsim C.Org. Tame susirinkime prisirašė 5 nauji draugai.

J.P.M.

Pustelninkas.

Vaizdelis iš Amerikos darbininkų gyvenimo.

(TAŠA)

Užsimislino, sulaukėjęs senukas.

— Ar seniai, seneli, čia gyvenai? — užklausė Jur-gis.

— Jau bus kokie 4 metai, — atsakė pustelnin-kas. Vargas, bet žinau, kad esmu «laisvas»; jeigu prisieina kartais alkį pakęst per keles dienas, tai vis-gi ne vergauju kitam ir nesėdžiu ant sprando. Jeigu ant tiek aš buvau ne-naudingas žmonėms, jeigu aš tarp jų negalėjau išsimaitint, tai bandau jų nebekliudyti; greičiau badu pastipsiu, arba su-šalsiu kur žiemos laike, o neisiu galvos lenktų savo išnaudo-tojams. Kuom labiausiai savę graužiu, tai savo pirmesniu gy-venimu; pirmiau negalėjau jokiu budu suprast savo padėji-mo; maniau kad kapitalistai, tai artimiausi darbininko drau-gai; tvirtinau, kad jie suteikia darbą ir tuomį palaiko mūsų

8 **Los Angeles, Cal.** — Mūsų 39-ta kuopa susirinkime nu-tarė mokėt kas mėnuo partijos išdan po 25c, iš džiaugsmo pasididinus organui. Manome, kad, iki susidrutįs Partijos iš-das, reikia remt pinigiskai, kiek išgalint. Du nauji draugai prisirašė.

A.Žiugžda.

Springfield, Ill. — 29-ta kuopa, susirinkime 17 vasar. ant paraginimo Centro Organizatoriaus sutvert valstijoje Illinois rajoną, mūsų kuopos draugai priėmėm paraginimą draugiškai ir nutarėm atsišaukt per organą į šių kuopų mų-sų draugus: 4-tą kp. Chicago, Ill., 48-tą kp. Pana, Ill. ir draugus naujai susitvėrusios kuopos Riverton, Ill. Kaip ma-tosi šioje valstijoj gyvuojam 4 kuopos; sutvert rajonas butų visai lengva. — Brangūs draugai! Tik noro ir pasišventimo, tuoj įvyks rajonas valstijoj Illinois. Susivienijusios kuopos į rajoną visoje valstijoj sudrutitum spēkas, įgautum daugiau jėgos agitacijos darbai, pakeltum sąmonę mūsų brolių lietu-vių darbininkų, patrauktum prie apšvietimo ir supratimo sa-vo kliasos reikalų. Suvienytoms spēkomis galėtum pasiūst agitatorius į kitas šioje valstijoj vietas, kur da nėra LSPA. kuopų. Beabejonės daugely vietų rastūsi proga sutvert kuo-pas. Tuomi paduotum ranką mūsų broliams lietuviams prie darbininkiškos vienybės, padėtum mūsų broliams susiorgani-zuot po raudonu vėluku visasvietinio socializmo. Todėl, draugai, — prie darbo! Kas nesėja, tas nepiauja, — sako pa-tarlė. Dirbkim, kiek spēkos mums pavelija. Platinkim soci-jalizmo mokslą tarpe žmonių; švieskim ir vienykim mūsų brolius darbininkus lietuvius. Teip elgdamies pildysme mūsų pareigas draugijos labui, vykdīsime geresnę ir laimingesnę mums ateitę; žodžiu sakant, atliksme dvigubą darbą: pakels-

gyvastį. Bet vėliaus man pasirodė kas kitas; turėdamas ap-vilkta akis, kuomet buvau jaunesnis ir galėjau kovot už dar-bininkų tiesas, to nedariau; bet dabar, kada pasijutau išmes-tas ant gatvės, supratau, kad praleidžiau veltui brangų jau-nystės laiką; dabar galiu tik apgailistaut be naudos praleis-tąjį gyvenimą. Maniau, jog susidėsiu kelis grašius ir apru-pinsiu savo sunkią senatvę, o gal da ir koku vertelga tapsiu, ar kokią nedidelį pabirkelį įsitaisysiu; bet čia, tik dabar man pasirodė, jog męs, vargdieniai persilpni ėsam kovoje už buvį, — ką męs galim prieš milžinus! Aš to nesupratau pirma, bet dabar, budamas čionai nuo visų apleistas, mąstau apie tikrą reališką gyvenimą ir daeinu, kad darbininkas, jeigu jis ne kovos dabar už savo tiesas, ir ne kovos iš vieno, tai nieka-dos negaus sau gero gyvenimo. Turtingi žmonės visuomet laikys darbininkus vergijoje...

— Gerai seneli, — tarė Jurgis, — ar gi ir žiemos laike teipgi čionai gyvenai su tais akmenimis?

— Ne, yra mano geras pažįstamas draugas, kuris netu-rėdamas pas save vietos stuboj, tai manę priima žiemos laike gyvent... vištynyčion, kur ir prastumu šiaip-ne-betaip šalty-mečių laiką. Sunkus padėjimas, vargas; bet niekas kitas nekaltas tam, kaip tik aš pats. Da kartą sakau, aš pats, nes bu-

me mūsų lietuvių tautą ir jungsimės su visu civilizuotu vietu, su proletarijatu. — Su sociališka meile, 29 kp. fin. rašt.

J. Klembauskas 7 Mill Row.

Mc Kees Rocks, Pa. — LSPA. kuopos susirinkime vėla da prisirašė 5 nauji draugai. — Kuopa vienvaliuos didinasi. Nūrarēm: 1) laikyt neperijodiškai privatinius lavinimosi susirinkimus; 2) įkurt knygynėlį; 3) panaikt priverstiuą mokėjimą revoliucijai. Išrinkom kuopos komitetą: pirms. S. Dilį, sekr J. Baltušį, išd. B. Češunienė, knyg. J. Avižą. Suaukavom revoliucijai 2.50 ir knyginei 4.25.

Sekr. *J. Baltušis.*

Johnston City, Ill. — Vasar. 2 dieną čionai susitvėrė iš 19 sąnarių kuopa. Išrinko komitetan šiuos draugus: organiz. A. Bajorą, prat. sekr. K. Draugelį, turtų sekr. A. Ambrožą. Laikui bėgant komitetą papildysime; tuom tarpu kuopa da tebėra jaunutė, ne gali iš karto viską nuosaikiai sutvarkyt. Čia lietuvių visai mažas skaitlius, bet norinčių prigulėt prie LSPA. randasi ne mažai. Tame tiktai bėda, kad čionai truksta mums apšviestiesnių vadovų, kurie padėtų mums atsakančiai imties už darbo. Paskutiniame susirinkime nutarēm atsisaukt į Centro Komitetą, ar ne aprupintų mus su tam tikrais nurodymais, arba pasiųstų organizatorius, kalbėtojus ir tt. Reikėtų atkreipt ant Vakarinių Valstijų rimtą atydą. Lietuvių darbininkų čionai yra išsisklaidžiusių po Indijanos, Ohajaus, Illinojaus ir kitų valstijų mažesnius miestelius, ir jie iš niekur negauna jokio dvasiško maisto: visi apšviestiesniejie lietuviai gyvena Rytinėse Valstijose. Męs geistume, kad pas mus atsilankytų drg. Grigaitis; jokio nucstolio jam nebutų; čionai gal greičiau galėtumēm sutvert kuopas negu Rytinėse

vau kvailas. Bet tu, darbininke—nevalninke, — ir, jeigu da dirbi štai tuose kalėjimuose, ir jeigu teipgi lauksi sudėjęs rankas, idant kas iš dangaus išmestų geresnį buitį, arba aukso šmotelį, tai da kvailesnis pasiliksi. Teip, aš esu persilpnas dabar kovot; vienintėlis daiktas, ką galiu, tai siųst prakeikimus tiems, kurie išnaudoja ir apvagia darbininkus vargo žmones; dėlto tai ir užsirioglinau čia ant augštybės, idant matyčiau nor paskutines dienas tų kalėjimų ir galutinai prakeikčiau... O, apgailistauju tų, kurie ten dirba ir vergauja!.. Jų laukia tokia—pat liktinė, kaip ir manęs; apgailistauju tų, kurie, beabejonės, drąsiai galima sakyti, girti voliojasi ant gatvių, neturėdami kuom maitīt savo šeimynų ir kudikių, kas ir su manim nuolatos seniau atsitikdavo...

— Gerai, bet kasgi tavę sušelpia, seneli?

— Teip, užduodi man klausimą, kuris užgauna mano doriškus jausmus... Vienok, kaipo broliui—darbininkui, atsakysiu. Matai, nenorėdamas painiotis po kojomis šilkiniams ponams ir ponioms ant gatvių, išėjau gyventų čia. Kaip matai, esu pustelninkas!.. Nenorėdamas užrustint tųjų švelnių, bet geležinių «geradėjų», kurie bando — ir neužilgo uždraus vargdienio kojoms dasilytēt žemės, — guliu ant akmenų ir šakalių. Skaisčiose vasaros dienose išeina pasivaikščiotų ant

Valstijose, kur, kiek aš esu patyręs, ant 10 tukst. lietuvių, randasi koks desėtkas socialistų. O tokia baisi kapitalizmo tarnų reakcija eina, kad kalbėtojams nė grindų nebeduoda, k.a. Waterbury ir ktr. Taigi, su nekantrybe lauksim, kad koks kalbėtojas pas mus atsilankytų, o už tą busime širdingai dėkingi.

Prat. sekr. *K. Draugelis,*

Chicago, Ill. — Vasario 24 d. mėnesiniame LSPA. 4-os kuopos susirinkime, buvo priimtas atsisaukimas nuo draugų 29-tos kuopos, Springfield, Ill., dėlei sutvėrimo šioje valstijoje rajono. Apsvarsčius, tą užmanimą užgyrēm ir išrinkom susinėsimui su kitoms kuopoms tam tikrą komitetą iš šių draugų: A. Zimontas, J. Gegužis ir P. Kaitis.

Toliau, pripažinom reikalingu daiktu turēt artimesnį susinėsimą su «Socialist Party». Tam tikslui išrinkom atstovą nuo 4-tos kuopos, drg. P. Kaitį; kuopa užmoka mėnesinę duoklę už atstovą į tą minėtos partijos miesto srytį (ward'ą), prie kurios draugui parankiau bus prigulėt. Atstovo užduotis: suteikt žinias apie darbavimąsi tos kuopos ir parengus viešus susirinkimus, užkviest gabesnius anglus kalbėtojus. Iš to turėsme progą arčiau susipažint su taktika ir tvarka, kokia yra pas anglus socialistus; tas mums atneš šiokią tokią naudą. Kiekvienas darbas atneša šiokius ar tokius vaisius, tiktai reikia dirbt visiems pagal išgalę suvienytomis spēkoms.

Sekr. *P. Galskis.*

Šiuomi perduodu draugams partijos, užmanimą 3-čios kuopos.

Cleveland, Ohio.

LSPA. Centro Organizatoriui A. Petračiui.

šviežio oro netik vieni darbininkai, bet ir tie patįs išnaudotajai — ponai, pabrikantai, kunigai ir kitokio menciaus storpilviai; ot jie manę užaina; bet negalėdami prie manęs prisikabinti, jog aš ant jų žemės užimu vietą, ir iš manęs, iš savo aukos, pasityčiodami, išmeta po kelis centus, arba kits cigarą paduoda, idant greičiau užsinuodyčia; kaikuriems jų visgi nesmagu į manę žiurēt, jie supranta, jog aš, — tai jų darbas... Kitas darbininkas atneša duonos žiauberę ar sunokusį obolėlį. Ot teip ir mintu, laukiu išsibaigiant degt mano gyvasties žvakelei...

Užaina kaip kada koks ir dievo žodžio skelbėjas. Bet... greitai bėga nuo manęs su neapykanta šalin. Aš driskius — netinku jiems... Štai bokštai šventinyčių šauja į padanges; ar dėlto jos pastatytos, kad vergiją skelbtų? Buvau kada įsitikėjęs į pseudo—įpėdinių Kristaus žodžius, bet didžiai paklydau tame... Matau, kad jiems nerupi varguoliai ir badu mirštantieje. Jeigu bučia netikusį gyvenimą vedęs, — butų kas kita; butų galėję man išmetinēt mano pasileidimą. Bet dabar... Štai eina keletas puikiai apsitaisiusių kapitalistų, rods ir kunigėlis paskui seka; tikėkis, jog jie labai gerai žino apie manę, nes tankiai čionai styrinėja ir kai—kada užsuka pas manę dėl žingeidumo pasiklausinėtų; jiems tai smagi zo-

Guodotinas Tamista: — Mūsų LSPA. 3-čia kp., savo mėnesiniame susirinkime 5 vasario, 7 balsais prieš 2, — nutarė kad paduot mūsų partijai linkėjimą, kad pasistengtų išsiųst atstovą į busentį terptautišką socialistų kongresą.

Nutarimą šiuomi siunčiu Tamstai.

Su socijališkais linkėjimais

Raštininkas J.P.Garmus.

Šitas įnešimas yra gana svarbus ir galima tikėtis, kad draugai atkreips užtektinai atydos.

Terptautiškas Socialistų Kongresas atsibus šiomet Rugpiučio mėnesy, Stutgarte, Vokietijoje.

Su broliškais sveikinimais perduodamas partijai

A.Petratis Centro Organiz.

Referendumas No. 2.

Philadelphia, Pa. — Nepaprastame susirinkime 1-mos LSPA. kuopos, sušauktame 5 Kovo, buvo perskaitytas Referendum N 2, paduotas per C.Organizatorių, nubalsavimui. Susirinkimas peržiūrėjęs visą dalyką ir perkratęs šio referendumo kelionę, nuo pat pradžios jo išėjimo iki šio laiko, atrado nelegališkai paduotu nubalsavimui:

- 1) Centro Komitetas didžiama balsų atmetė;
- 2) Iki šiol ir kuopos jį tik atmetė, o nepatvirtino;
- 3) C.Organizatorius Lepranešė, kas arba kokia kuopa šiam referendumui pritarė; be kuopų (arba nors pavienių)

bova manę matyt; žinoma, ant jų klausimų visai neatsakau, kadangi jie manę už valkatą perstato. O aš sakau tau, kad jeigu kiekvienas valkata imtų pavyzdį nuo jų pačių, tai būtų daug didesnis valkata, negu juom buna; jog kapitalistų užsiėmimas yra apvogt, apiplėšt, apgaut, nuskriaust ir net gyvastis atiminėt. Geriausias kapitalistas yra nedoresniu už aršiausį valkatą. Dauguma tokių kaip aš, dėlto tapo valkatomis, kad stipresni valkatos – kapitalistai, mus tokiais padaro. Sudrįskęs vargdienis daug doresnį veda gyvenimą, negu žibantieji ponai. Beto, jie kovoja su pagalba prievartos ir neteisybės, o darbininkai kovoja keliu teisybės ir už šventą teisybę... O tu, brolau, – argi kovoji sykiu su visais darbininkais? Bet ką aš – gal klystu tavę prie darbininkų priskirdamas? Gal esi iš turčių kliasos? Gal žinai ir tu užklausi, ko mes, tie vargo žmonės, norime?.. Ne, matau vienok iš tavo įdubusių akių, kad tu esi darbininkas... Tie tik veidmainiai, sočiai ir turčiai teip klausia: jie mat negali mūsų reikalų suprast... Kas jiems per rūpestį apie mūsų gerovę ir laisvę! Jiems auksas rupi, – už blizgantį auksą jie sau rojišką gyvenimą ant šios žemės pasidaro. Už auksą jie nuperka garbę, nors pertai atima milijonams žmonių gyvastis. Auksas – tai spēka. Užtai-gi jie ir vejasi paskui jį, pamindami po savo terštų kojų, sąžinę ir meilę artimo... (Užbaiga bus)

A.Žagaras.

pritarimo joki dalykai neduodasi balsavimui;
4) Visas tas dalykas yra ne partijos dalykas, bet visai pašalinis; pašaliniai-gi reikalai nesileidžia ant partijos nubalsavimų.

Dėlei čion išreikštų priežasčių, 1-ma kuopa vien balsiai pripažino negalimu balsuot už šį referendumą, nes jis nelegališkai paleistas. Išsirodo, kad Brooklyno kuopa užmanė, o C.Organizatorius pritarė, ir viskas. Tik tegul partija balsuoja. Išaina, netaktiškai, nelegališkai ir juokingai. C. Organizatorius butinai turėjo paduot viešai per organą: kiek kuopų užvirtino, kiek kuopų atmetė ir tt., ir tada, jeigu jis užvirtintas, paduot nubalsavimui.

Šis nutarimas tur but pasiųstas C.Organizatoriui, o nuorašas kuogreičiaus patalpint į organą.

Vardan 1-mos LSPA. kuopos, pasirašo

Komitetas { S.Mankus,
A.Bernotas,
A.Rušinas,
M.Kiveriutė,
A.Kvederas.

! DARBA, BROLELIAI!

Išaušo rytas, tekės ir saulelė, —
Darbininke, laikas tau pabust;
Šalta šėdien yra tavo grintelė, —
Ir kaip da tu negali pajust!
Į darbą, į darbą, — broliai, seselės, —
Laikas jau stot mums į vienybę;
Tuokart bus jau naujos mūsų grintelės,
Įgysim tiesas ir lygybę.
Dikaduoniai šiltuose rūmuos sėdi,
O mus stubos' vėjai švilpuoja;
Turčiai šiltai ir gašiai pasirėdė,
O mus broliai pliki dėjuoja.
Į darbą, etc.
Vėlai gulant, ar keliant anksti ryto,
Darbininkas dantis kalena;
Dykaduoniai, jie nepažįsta šito,
Stįrant vargšui, juokias — klikena...
Į darbą, etc.
Darbininkai, — jūs broliai ir seselės, —
Ar ilgai da mes leisim teip būt?
Kodėl mes neturim šiltos grintelės,
Kam nuo šalčio, ligų turim žūt?
Į darbą, etc.
Gana kovot tarp sau — kerštais, piktybe,
Su tuo mes nenuveiksım nieko;
Šėdieną mums reikalinga vienybė, —
Tas tik duos mums jėgas ir vieko.
Ar ne raudonas mūsų visų kraujas,
Ar ne brolystę jis gaivina?
Vargdienių kelias kovoj nebenaujas, —
Raudons vėluks kovon vadina!..

Samuolių Karvelis.

Korespondencijos.

Los Angeles, Cal. — Vietinės LSPA. kuopos susirinkime buvo svarstyta, ar negalima butų čionai įkurti kolonijas, — kur apsigyvenę žmonės naudotųsi iš bendro darbo, bendrai išvien dirbdami įtaisytum liet. teatrus, knygynus ir šiaip reikalingus gyvenimui butus. Tam beveik visi draugai pritarė, ir bandysim užsiimti tame reikale tyrinėjimais. Jeigu tik surasim atsakančias vietas, mėgįsim apimti ir įkurti socialistiškas kolonijas.

Linkiantis gerovės broliams lietuviams ir visai žmonijai

A. Žiugžda.

Wilmerding, Pa. — Draugai ir draugės! Gerokas laikas praslinko nuo tos baisios skerdynės Peterburge, kurią žmogžudys caras iškėlė; da ir dabartės tebeskerdzia šimtais nusukurėlių mūsų brolių darbininkų; mat, geras caras davė pilną laisvę savo sėbrams činovnikams žudyti žmones. Tebepersekioja kiekvieną skaitantį laikraščius ar knygą, kuriuose galima rast kiek teisybės apie valdžios darbus ir žmonių vargdienių skriaudas nuo ponų ir kapitalistų. Policija su dvasiškijos pagalba, puola ant susipratusių darbininkų, kaip laukiniai žvėrys, drasko anuos ir kankina visokiais budais, kemša į dvokiančius kalėjimus.

Argi ilgai dar, broliai, mes teip abejutiškai žiurėsime į judošiškus valdžios darbus? Ar neatkreipsim akių ir neimsime protaut, kaip tyronų valdžią numest nuo darbininko sudžiuvusių pečių? Juk kelias prie laisvės mus atviras; šaukia mums socializmas po savo raudonu vėliuku ir rodo išsigelbėjimą nuo priespaudų. Reikia mums tvirt LSPA. kuopeles. Reikia vienytis į darbininkiškas organizacijas, prieš kurias nieks neįstengs atstovėti. Sutrupės visų monarkų kruvini trojai, o pražydės teisybės mokslas, artimo meilė. Šalin visi didikai! Lai gyvuoja socialistiškai-darbininkiška tvarka!

B Kondratavjčius.

Mahanoy City, Pa. — Malonų draugai LSPA. ir «Kovos» skaitytojai! Matome reikalingu pranešti apie Mahanojuje buvusį teatrą, 4 vasario, kurį parengė vietinė LSPA. kuopa, prisidėjęs visiems šio miestelio lietuviams. Pirmą da kartą čionai atsibuvo toks įspudingas vakaras, kuriuom žmonės negali atsigerėti; ir, tiesą sakant, buvo už ką pagirti, nes visi savo užduotį išpildė kuogeriausiai. Ir jau šėdien matome pagyrimus laikraščiuose («Saulėje» ir «Vilty»). Žinoma, pagyrė laikraščiuose tie draugai, kurie buvo atvažiavę iš kitur; jie paducda tiktai gražumą ir pasekmingumą viso vakaro, ypač perstatymo. Bet kokios pasekmės buvo paskui, to viso jie nežino. O vietiniams lieka baidi gėda: drovu net ir pagyrimus ant savęs prisiimti. Nežino jie, kokią kaverzą ištaisė ta mūsų «visuomenė», kuri buvo prisidėjusi prie mūsų rengiant teatrą!.. Prisižadėjo, kad visi iš vieno darbuosimės, kad bus tarpe mūsų

vienybė; bet visai ką kitą padarė: jie teip nutaisė, kad mes daugiau nebegalėtume nieko užmanyti ir viešai su gerais darbais pasirodyti... Mat buvo teip tarpe mūsų susitarta, kad visi veiksime išvien revoliucijos sušelpimo labui. Pelną, koks bus, dalįsimės pusiau; jie savo dalį sunaudos savotiškai, ir mes teipgi. Bet visai kitaip išėjo: jie nedavė mums mūsų dalies į mūsų rankas, bet išrovė, po kiek pareina žėdnam veikėjui: aktoriams po 7.00, profesoriui 9.00, deklamatoriams po 1.00; da liko 10.00, tai ir tuos norėjo padalinti, bet čia jau visi sutiko paskirti į teatrališkos kuopelės išdą. Teip jie mūsų dalį, skirtą revoliucijai ir sunaikino! Jie manė da ir tą, kad mes labai godūs ant pinigų, tai kaip imsime ginčytis per nesusipratimą apie aukas, iškilis piktumai ir turės mūsų kuopa išsiskirstyti. Bet pasirodė, kad ergelninkai pervėlai pradėjo savo pasalingą darbą; intrigoms ne ką gali jau padaryti. Mes draugai, kurie prigulėjome prie teatro iš socialistų kuopos, sudedame tą auką – 28.00 ir prisiunčiamė «Kovos» redakcijon. O «tautiečiai» tebesirieja ir teberugoja, kad per mažai da gavo; apie paaukavimą kovai už laisvę visai nė nemislina. Teip mat jiems rupi broliai kovojantieji už laisvę visos žmonijos, kurie lieja savo kraują ir gyvastis aukauja visų mūsų labui! Mes sumanėm parengti tam reikalui tam tikrą vakarą, parengėm revoliucijinį teatrą, kur žmonės susiėjo pamatyti tikrus iš revoliucijinio gyvenimo atsitikimus, ir po įspūdžių matytų paveikslų, aukavo savo centus tam šventam darbui, o mūsų «tautiečiai» nesigėdė tuos centus įsidėti į savo kišenę! Ir da paleido tarp žmonių melagingą pasakalą, kad mes pasilikę sau pusę pinigų – 94 dol. Tai jie pasiliko, o ne mes. Ir pažiūrėkim, kokią jie «revoliuciją» šelpia: pirmiau siūzdavo daktarui Basanavyčiui, kad nupirktų gerą Dumai atstovą; dabar knžikur prapuolus iš mūsų «revoliucionierių» akių Basanavyčiui, siūs (jeigu siūs?) vėla kokiai ypatai, kuri niekur revoliucijos darbais nebuvo ir nėra girdžiama. Tokią jie «revoliuciją» šelpia: daktarai, advokatai, inžinieriai, tai vis jiems revoliucionieriai, – nors tie ištikimiausi valdžios tarnai butų. O tikrų revoliucionierių, kurie atiduoda kovoje savo gyvastis, šelpt nenori. Vis mat da nelemtos vergijos palaikai, kad žponuotus geriau godoja, bižo ir jiems akiai tiki...

Mūsų buvusieji prie teatro «draugai» dabar mums pranašauja, kad tai buvęs pirmas toks vakaras ir busęs paskutinis. Per drąsiai važiuoja! Užtikriname juos, kad bus ir gerai atsibus tokių vakarų Mahanojuje.

Draugai 46-tos LSPA. kuopos, šiuomi išreiškia širdingą ačiu vietiniam klebonui, S.Pautieniui, kurs daugiausiai prie to prisidėjo, negu kiti visi mūsų «veikėjai». Teipgi ištariam ačiu chorui, kurs gražioms dainelėms padailino vakarą, bei lietuvių orkestrui, kurs puikiai pažaidė, ir merginoms širdingai padėkavojame, kurios lošė puikiai savo roles ir prisidėjo prie surengimo tojo iškilmingo vakaro. Ir sykiu da «cenzurai» padėkavojame... Žodžiu visiems, kurie visuomeniškai darbavosi; o tiems «draugams», ką reikėjo užmokėti tai nieko; nes už pinigus gali gaut tokius draugus visados.

J.P.M.

Waterbury, Conn. – Vasar. 10 d. čionai buvo parengtas lietuviškas koncertas surengtas LSPA. 34 kuopos. Programas koncerto gana buvo įvairus; susidėjo iš šiokių šmotelių: 1. Marselietė, «Saulėlė tek», «Girioj» – maišytas choras. 2. Deklamacijos: «Darbo giesmė», «Kelias lygus nauji ratai» – K.Jankeliuniūtė. «Draugai ir prieteliai» – M.Bendoraičiūtė. «Liudnos mintys» – A.Bendoraičiūtė. «Pavasaris» – V.Bendoraitis. 3. Klarnietas solo: «Ave Marie» – V.P.Bagdonavyčius. 4. Klarnietų duetas – Lazarus ir V.Bagdonavyčius. 5. Daina solo «Paukšteliai mieli» – P.Pricevyčiūtė. 6. Teatras «Vienas iš mūsų tur apsivesti». 7. Juokingas pasakojimas lietuviško elgetos – I.Česna. 8. Prakalba. Kalbėjo drg. P.Grigaitis, LSDP. atstovas. Aiškiai nupiešė revoliucijos pradžią ir jos tolesnį bėgį: apie nekaltų žmonių, kovotojų už laisvę, skerdynes per caro valdžios budelius. Kalba klausytojams gana patiko, taip visus sugraudino, kad net ir «šliuptioniai» gyrė. Patiko visiems ir koncertas, net ir socialistų priešai buvo užganėdinti. — Geistina būtų, kad mūsų draugai ir draugės ir ant tolesnio laiko nepatingėtų pasidaruoti ir sujungt geru pavyzdžiu da nesusipratusius ir tingesnius brolius. Po kiekvienų tokių prakalbų ar tai šiaip viešų susirinkimų, mūsų draugų skaičius vis dauginasi. Taigi, draugai — pirmyn, o visi mūsų priešai ir tamsybė slinks žemyn. — Vardau 34 kp. visiems dalyvavusiems koncerte ištariu viešą ačiu.

J.Senkus.

Newark, N.J. – Vasar. 23 atsibuvo pas mus prakalbos, parengtos per LSPA. 11-tą kuopą. Žmonių susirinko apstus burelis. A.Stanelis atidarė susirinkimą ir užkvietė kalbėtoją P.Grigaitį, LSDP. atstovą. Grigaitis plačiai išpasakojo apie prasidėjimą revoliucijos Rusijoje ir Lietuvoje, ir dabartinį bėgį. Paaiškino mums apie skirtingumą luomų Lietuvoje, jogei mes negalime visus lygiai šelpti; jeigu mes šelptume turtingesniųjų luomą, tai tuomi mes jiems padėtume skriaust darbininkus; o ve, mes čion susirinkę esame daugiausiai darbininkai; tai mes ir privalome šelpt darbininkų luomą.

Užbaigus jam kalbėt, deklemavojo A.Maciūskiūtė «Lietuvos darbininkai». Tuom laiku perėjo 2 moteris tarpe susirinkusiųjų ir surinko 8.80, kuriuos skiriam LSDP. Antras kalbėjo J.Šukys; kalbėjo apie pradžią revoliucijos Rusijoje, ir kaip slėgia mus «laisvoje» šaly kapitalistiška sistema. Trečias kalbėjo F.Lingis; aiškino reikalingumą politiškai ekonomiškos kovos ir kvietė susirinkusius prisidėt prie LSPA. kuopų. Potam antru kart deklemavo minėta mergina «Kas aukšą žemėj randa». Teipgi antrą kartą kalbėjo drg. Grigaitis ir Šukys. Publikai kalbos labai patiko, ką reiškė ramus užsilakymas ir delnų plojimai. Nors kalbos tęsėsi tris valandas, bet susirinkusieji iš vietų nesijudino, ir po kalbų visi linksmi skirstėsi. — Vardu kuopos susirinkusiems ir kalbėtojams ištariu ačiu.

L.Vaitelis.

visus vietinių lietuvių reikalus, net suku darosi, — kad žmogus «mučijasi» ir ne «užsimučina»; vieni stato, antri griauja tą, kas jam pačiam yra naudinga. Ir taip tāsosi vienas su kitu. Kad vieni sutvėrė LSPA. kuopą, tai antri stengiasi visokiais budais ją išdraskyt.

«Švento Jurgio Dr-tė» turi parke savo svetainę, ir tenai atsibuna visi didžiausieji vaidai. Žinoma, turjt draugystei savo nuosavybę, reikalingas yra jos apžiurėjimas, apdirbimas. Per tulą laiką buvo tokiu svetainės ir parko prižiuretojum J. Bekeris (Bekeraitis). Bet draugystei pasirodė, kad p. B. per prastai gaspadoriauja, ir išrinko ant jo vietos p. Eimaitį. Tada, naujam prižiurėtojui prasidėjo rasti visokios obstrukcijos (skerspainės): pradėjo kažikas daužyt svetainės langus, ėmė vogt ir kirst medžius nuog parko. Drauge paleista buvo paskalos, kad už tai viskas tas darosi, kad netikęs gaspadorius. p. Eimaitis, nesitikėdamas to sutvarkyt, atsisakė toliaus tarnaut dr-tei. Vėl išrinko pirmiau buvusį p. Bekerį; tada pranyko langų daužytojai ir medžių kirtikai iš parko. Žodžiu sakant, sugryžo visa senoji tvarka. Bet čia vaidai persikėlė į kitą vietą, — įsiveisė jie LSPA. kuopoje, kurią galutinai ir suardė. Mat p. Bekeris susipyko su Eimaičiu, ir už tą nukentėjo socialistų kuopelė. Dabar, vėl ima palengva organizuotis, ir vėl išrinka. Aš tiek, draugams norintiems gerai užlaikyt kuopą, patarčia prašaljt iš savo tarpo J.Bekerį ir Eimaitį; tuodu vyru, matyt, nėra socialistais; savo ypatingais kenkia visuomenei. J.Bekeris, žmogus tamsus, nemoka nė parašyt, nė gerai perskaiyt, — aklas šliuptionukas; ot, jam paduok keikt kunigus, bažnyčias, šventuosius, sakramentus ir tt., tai jis tą atliks su speciališku gabumu; į socializmo tikslus, tai nė per mikroskopą (padidinantį stiklą) nežiuri. Šliuptionizmo prirugęs, tai nė pats nesizino, ką daras. — Eimaitis, žmogus būtų toliaus matantis, bet rinkimų balsavimuose pataikauja kapitalistų partijoms. Ar gali mūsų partijon tokie prigulėt? Mums reikalingi žmonės teisingi, o ne kokie svyrūnėliai, kurie tik vadžioja žmones. Ar girdėjo kas nors, kad aklas aklą galėtų vest? To nebuvo ir nė nebus: aklas aklą bevezdamas, pats pražūsta ir draugą pražudo.

Teip tai einasi su vietine LSPA. kuopele.

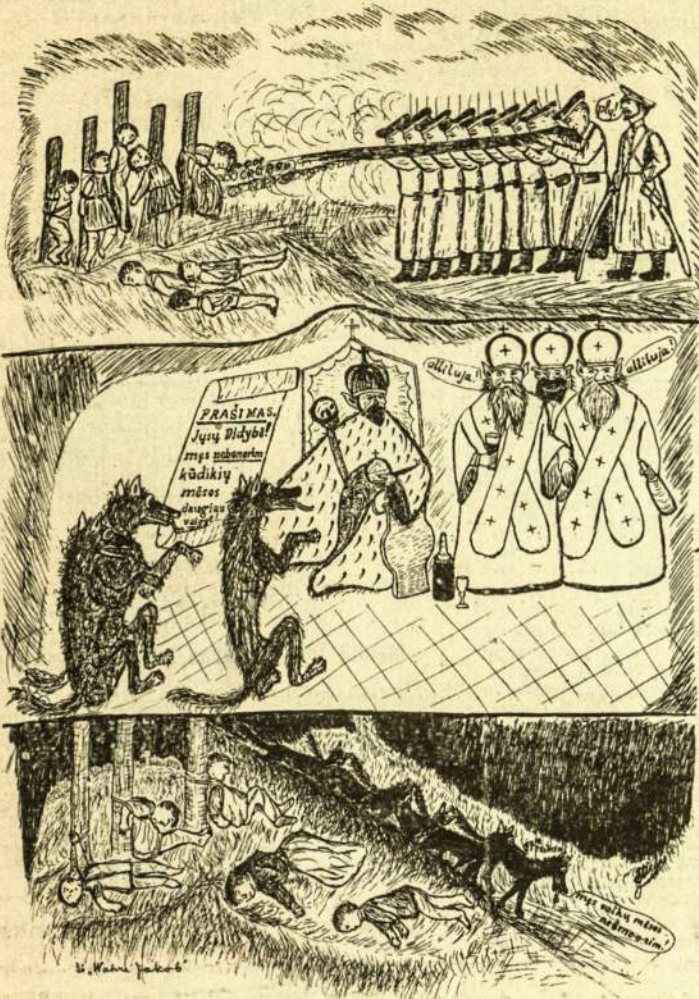
Nusižiurėkim, draugai, į waterburiečius socialistus; tenai teipgi yra laisvės priešininkų įvalios, bet jie (socialistai) dručiai laikosi; ten draugai dideles audras praleido, bet atsilaukė ir bujoja, — jie nebijo nė tareiliukų, nė šliuptionizmo, apsidirba su visais ir vėl tolyn eina. O mus draugus mažiausiai vejelis perpučia, menkiausiai lietus perlija; mes da nieko nemokam iškentėt.

Ar ilgai mes teip tunosim po skraiste tamsybės? Griebkimės už darbo, ruoškimės prie ateities; štai jau netoli ir III Susivažiavimas, kurs mūsų pašonėje (Waterbury) atsibus. Pasidaruokim, kad nors vieną delegatą galėtum nusiųst į susivažiavimą. Ne atsilikime nuog kitų miestų lietuvių.

Pašiešupis.

Union City ir Naugatuck, Conn. – Čionai, man bežiurjt

Vilkų streikas.

Reakcijai po Rusiją užviešpatavus prasidėjo «malšimai» kilančių žmonių. Tarpe «tėvynės» (caro) priešų, kaip ne įdomu, radosi net kūdikiai nuo 5–6 metų. Viršutinis paveikslėlis rodo, kaip caro valdžia tuos «priešus» narsiai naikina, kur kas narsiau negu su japonais šaudėsi; mat šitie priešai buvo mažiau pavojingi: pririšti prie smaigų. Antras paveikslėlis rodo, kaip caras da sykį pasijuto ramybėje, apgalėjęs «priešus». Popai gieda «alliluja», dėkavoja dievui už padėjimą sutremt revoliuciją. Vilkai ateina su prašimu, kad kūdikių mėsa jiems jau įgrisus; reikalauja kitokios šviežienos... Trečias vaizdelis parodo, kad vilkai, carui neišklausius prašimo, sustreikavo: pilna visur žmogėnos, bet jie ir pažiūrėt ant jos nebeprieš...

TARPTAUTIŠKAS ŽODYNĖLIS.

Adoracija (lot.) garbinimas ko; atidavimas aukščiausios pa-
guodonės.

Ad patres (l.) pas tėvus; adverniai suprantant: į aną sviatą.

Ad rem (l.) prie dalyko; prie tēmos.

Adrisas (pr.) antrašas ant kopertos; padėkavonės laiškas; pa-
sveikinimas; prašimas; atsakimas seimo ant valdono kalbos.

Adventas (l.) laikas (4-rios savaitės) katalikų gavėjimo prieš

Kristaus gimtinę dieną.

Adversantas (l.) priešininkas.

Aerolitas (graik.) akmuo nupuolęs ant žemės iš oro (iš kome-
tų tarpo).

Aerometras (g.) įrankis mieravimui oro tirstumos.

Aeronautas (g.) lakiotojas ore [balionuose].

Aeronautika (g.) mokslas lakioti ore.

Aerostatas (g.) balionas.

Aerostatika (g.) mokslas apie lakiojančių ore įmonių sutaisi
mą.

Afektas (pr.) išpūdis ant jausmų.

Partvyiškos literatūros reikaluose.

KELETAS desėtkų draugų užsisakė per manę «Naująją Ga-
dynę». Bet tas laikraštis dabar jau sustojo eit. Nežiūrīt į tą,
da kaip kas ir dabar priešūnčia ant jos užsisakimus. Šiuomi
pranešu, kad užsisakimų ant «N. G.» niekas nebesiuntinėtų. Vieton
to laikraščio dabar eina «Skardas», kurį «N. G-ės» skaitytojams, per
manę užsisakiusiems siuntinėsiu iki užsibaigs prenumerata. Bet
dėlei tulų priežasčių ir stokos laiko, ir «Skardui» užsisakytųjų ne-
bepriimu. Norintieji jį gaut, gali patįs užsisakyt stačiai iš Lietu-
vos, pasiūzdamı (kad ir amerikoniškais pinigais) 2.00 šiuomi adri-
su: Vilnius, Mostovaja 23, b. 7, «Skardui». Russia.

Draugai, kurie ėmė nuo manęs literatūrą į kuopas, be pinigų,
meldžiami pasirūpīt prigulinčią sumą man už ją apmokėt; reikia
man išsiųst už raštus pinigai į prigulinčią vietą.

Nepoilgo laukiu geroko siuntinio iš Europos su naujais liet.
soc. dem. raštais. Apturėjęs, draugams pranešiu per «Kovą». Bus
keletas neblogų pasiskaitymui knygučių. Tiek tik, kad išleistojai
pakėlė prekę: niekam nebegalėsiu parduot už pusę prekės, — pla-
tinimui, kaip ikišioliai dariau, nes man pačiam iš ten paskaitė ka-
peikas centais ir tik 33% duoda rabato. Atrokavus siuntinėjimus
ir kitką, aš pagaliaus tik už gryną prekę ir gyvus pinigus tegalėsiu
pardavinėt. Be pinigų, ir su nuleidimu rabato, — nė kuopoms, nė
pavieniams nebegalėsiu pardavinėt.

J.O. Širvydas.

KRASOS DĖZUTĖ.

Drg. S. Strazdui. Aukas pagarsinom 7 N. Žinutėje nėra nieko
iš Tamistų miesto pranešta.

Drg. A. Braziui. Dėlei referendumo tilpo 7 N. Kuopos susi-
rinkimų apskelbimą įdedam dabar.

Drg. B. Kondratavičiui. Atsišaukimėliai, jeigu jie esti gerai ir
karšta agitatyviškai parašyti, — tai jie gali teip «Kovoje» tilpt
Beje, jie geri ant vietos atspauzdīt po savo apielinke, paraginimui
žmonių prie to ar kito gero darbo. Bet niekuomet nereikia jų sumai-
šyt su žinutėmis, nė su aukautojų vardais. Žinutėms rašyt, kaip
dalinį pavyzdį, nurodom korespondenciją iš New Yorko, praėjusi-
siame N «Kovos».

Drg. J. Merkuševičiui. Netiesa: mėš kiekvienos žinutės malo-
niai laukiame; nedarome skirtumo, ar jās rašo studentas, ar vos
tik pastatantis litarą darbininkas. Nepatilpo ikišiolai dėlto, kad
talpinom kitas anksčiau gautas. Dėlto susivėlavo ne tik Tamistų,
bet ir daugelio kitų; nes po Naujų Metų ypatingai daug buvo mums
prisiūsta.

«Liet. Ukininko» administracijai. Peržiūrėję «L.U.», praėjusių

metų komplektą, pasigedom šių NN: 3, 4, 5, 6, 7, 8. Jeigu mums jai gali vienok sau parsitraukti iš: International Book store, 45 juos pasiūstumėt, tai būtam dėkingi. Clinton St. New York.

Drg. A. Petračiui. Sulyg Tamistos pranešimo, straipsnelį «Po Šliupui Damijonaitis, o kas trečias?» padėjome archyvan.

Drg. J. Burokui. Tokie vertimai paprastų žinučių — apie plyšimus kalnų, etc., iš kitų laikraščių mums netinka. Niekuom tas nesiriša su vargdienių žmonių judėjimu,

Drg. S. Donilai. Paveikslą — Rusijos luomų piramida — ap- turėjom. Labai puikus. Gaila, kad kainos nepaminėjot. Skaityto-

ATITAIŠIMAS KLAIDOS.

Mums prašo drg. Šupaila pataisyti žinutėje iš Pottsvilles («K.» 9 N) išiskverbusią klaidą: kalėjimo knygynėly yra knygų ne 1417 egz., bet 159.

APGARSINIMAI.

L.S.P.A. finansų apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Waterbury, Conn. 7.60; * Rochester, N.Y. 5.60; Springfield, Ill. 9.90; Worcester, Mass. 4.60; Estons, Pa. 4.10; St.Louis, Mo. 2.00; Passaic, N.J. 3.20; Mahanoy, Pa. 4.80; Plymouth, Pa. 1.80; Hartford, Conn. 4.60; Lost Creek, Pa. 1.40; *Prenumerata:* J.Savukinas, Minersville, Pa.; T.Lideika, Coatesville, Pa.; Ch.Štein, Moyie, Canada; J.Sakis, Chicago, Ill.; J.Lvingila, Springfield, Ill. (subs. kar.); F.Jekuionis, Cincinnati, Ohio — po 2.00. J.Gerdauckas, New Britain, Ct. s.k. 1.60. V.M. Batvinis, Springfield, Ill. 1.50. V.Mikalauskas, Jenny Lind, Ark.; J.Ausenikas, Coal Center, Pa.; F.Lapinskas, Mt Carmel, Pa.; J.Bartaševič, Hazleton Harwod, Pa.; F.Vinskus, Chicago, Ill.; T. Kreivenas, W.Pittston, Pa.; A.Savickas, Wyandotte, Mich. — po 1.00, J.Kailius, Baltimore, Md. 75c. A.Šutas ir J.Poniatovski (iš Lietuvos) — po 50c. Apgarsinimai 4.07, *Pavientai* «K.» NN: M.Ignotas, Phila. Pa.60c. J.Gerdauckas, New Britain, Conn. 80c. P.Narvydas, New York, N.Y. 60c. J.Žvingilas, Springfield, Ill. 1.00. V.Kvederas, Baltimore, Md. 2.13. A.Brazis, Riverton, Ill. 40c.

Viso 83.05 Buvo 194.57. Viso 277.62

Išleidimai:

Redakcijos reikalai: Krasos ženklai 1.00. Išrašyta «Chicago Socialist» 1.00. Tekniška «K.» dalis: (Klišes 5.85. Popiera 20.40. Išsiuntinėjimas 2.16. susatymas 18.00. Expresas 1.50. Vazinėjimai 16c.) Renda už kovą 10.00. Gazas, iš mazgojimas 1.55.* P.Bukšnaičiui, C. F.Sekr. kaštų 1.80. Alga redakt. už vasarį 50.00. Viso

Iėjo	277.62
Išėjo	113.42
Viso lieka	164.20

„Kovos“ Fondau:

Per. V.Senų, Waterbury, Conn.	2.20
J.Kancierius, Moyie, Canada	1.00
Buvo	324.84
Viso	328.04

Literatūros Fondau.

Minersville, Pa. S.Mikolavyčius, J.Mikolavyčiūtė — po 1.00. Viso	2.00
J.saujokas, New York, N.Y.	5.00
F.Bagočius, Pittsburg, Pa.	1.32
Hartford, Conn. kuopos draugai	55c.
Buvo 10.20 Viso	19.07

L.S.P.A. Centro Iždininkas

T Andziulaitienė

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

Mc Kees Rocks, Pa.: B.Mališis, A.Žvirbils, A.Tilla, P. Brajis, K.Tamošišnas — po 50c. Viso	2.50
Mahanoy, Pa. nuo L.S.P.A. kuopos draugų	20.00
Lynn, Mass. nuo Liet. Ukėšų Klubo prakalbų: S.Donila, Balkus — po 1.00. Smulkesnių 1.95. Viso	3.98
Pittsburg, Pa. nuo III rajono diskusijų per drg. Bagočių	6.50

Brocton, Mass. Kazio Balčiūno vardadieny: K.Balčiūnas, O.Balčiūniene, S.Maciūs, P.Dambrauskas — po 1.00. K.Buzevyčius, N.Petkūnas — po 50c. Viso	5.00
--	------

Harrison, N.J.: A.Karčemnickas, A.Kalina, — po 50c. J. Ragažinskas, A.Barsaukas, P.Kaminskas, M.Gurevyčius, J. Abromaitis, A.Kubilius — po 25c. Viso	2.50
--	------

Bayone, N.J. V.Karvelis 1.00. T.Januškaitis, J.Cibutaukas, M.Šlikis, J.Pauliukonis, M.Byla, P.Stanelis, P.Turakis, J.Januškevyčius, M.Kivertienė, J.Juselis — po 50c. F.Lukvitis, J.Girdzienskis — po 35c. F.Gavelis M.Jueliūtė, U.Šlaktiūtė — po 25c. Smulkų 1.80 Viso	9.25
---	------

Naugatuck ir Union City, Conn. sukolektavojo Jonas Beckeris, Jurgis Virbickas, Juozas Martišius, Juozas Norkevyčius, Susivienijom 20-ta kuopa 25.00; Liet. Ukėšų Klubas aukavo 5.00; A.Kamaitis 75c. B.Kamaitis, J.Kušlevyčius, T.Ratkevyčius, V.Geležūnas — po 50c. V.Narvaiša, B.Saulis, F.Endrulis — po 30c. J.Bekeraitis, J.Virbickas, J.Januškevyčius, V.Raškauckas, J.Eidukaitis, M.Norkevyčienė, V.Plikaitis — po 25c. Smulkų 70c. Viso	36.10
--	-------

Newark, N.J. nuo prakalbų: J.Stapinekas, K.Krulikas, P. Plikaitis, P.Skeberdis, K.Amuzavyčius — po 50c. A.Mačulekis 30c. M.Baublis, M.Nevieronis, M.Stanialis, B.Mikulis, A.Kairukštis, J.Stanialis, A.Gargaliunas, A.Kregždis, A.Strelkus, A.Domaitaitis, M.Kairukštis, A.Karallunas, A.Žolinas, T.Justrevyčius, M.Štekis, J.Juselis, J.Gambis, J.Bindokas, P.Gurevyčius, nežinau, V.Pranis, J.Stanialunas, P.Lingis P.Langis — po 25c. Viso	8.80
---	------

Buvo	203.84
Viso	298.47

PAJIEŠKOJIMAS.

Pajieškau savo pažįstamų: J.Uzupio, gyveno Brooklyn, N.Y., A.J.Keefer — Donora, Pa. M.Sutkus — Grand Rapids, Mich. V.Stankeviče, prieš 3 metus gyveno Mc Keesport, Pa. Meldžiu atsišaukt, ar kas kitas duos žinę šiuo adresu: A.Gustas,

Bx 175,

Roslyn, Wash.

Užkvietimas.

Užkviečiu visas IV rajono kuopas, New Yorko ir New Jersey valstijų, išrinkti ir pasiųst delegatus į ateinančią konferenciją, kuri atsibus nedėlioję, 24 Kovo, svetainėje p. Draugelio (73 Grand str., Brooklyn, N.Y.), 10-tą v. ryto. Užkviečiu teipat ir Yonkers kuopą, da lig šiol nedalyvaujančią rajone ir naują kuopą Bayone, N.J. ir meldžiu draugų nesivėliti pribūti.

Kadangi New Yorkas toks didelis ir begalė visokių stritkarių, nežinantiems patarčia kad iš Hobokin, ar Jersey City imtų bile kokį fer-

raį New Yorką, o paskui imtų bile kokį karą iš išilginių linijų, ir paprašius transferą persikeičiuot ant 14 gatvės; tas karas perveš per tiltą ir nuveš iki lietuviškai bažnyčiai, o nuo čia tik keli bliokai. Arba jei imt ferus «Pavonia» arba «Jersey City» ferus tai imkit karus Grand str. ferų kurie nuveš iki Brooklynu ferų, o persikėlus tik 2 blokai.

Su meile draugams

P.Norkus, 125 3-rd st., Passaic, N.J.

Didelis Tarptautiskas Koncertas

Surengtas latvių kuopos «Brihwiba», subatoje, 16 kovo, New Yorke Astoria Hall — 62 East 4-th Str. Įžanga 40c. Po koncertui kalbės oratoriai visuose vietiniuose liežiuviuose — apie Rusijos revoliuciją ir apie revoliucinį judėjimą kitose šalise. Prasidės 8 val. vakare. Užkviečia KOMITETAS.

Drg. Grigaičio maršrutas.

Nuo 11—27 kovo važinėš po Bostoną, Mas. ir apielinkes. Kas iš draugų tose apielinkėse norėtų surengt prakalbas, lai už laiko drg. Grigaičiui apie tat praneša; jis mielai nukeliaus.

Nekroliogai.

Šiuomi pranešu mano gentims, draugams ir pažįstamiems, kad 27 d. Vasario, šių metų, persiskyrė su šia pasaule mano švogeri Juozas Vasiliauskas, kurį palaidojom ant Pine Grove kapinių, Ansonia, Conn. Velionis paliko apgailistaujančią moterę su 15 metų duktere; paėjo iš Suvalkų gub., Naumiesčio pav., Tamošbudžio valsčiaus, Visakio Rudos parapijos, Liaudinskių kaimo. — Draugams ansoniečiams istariu širdingą ačiu už malonų dalyvavimą palaidojant a. a. sątautietį Vasiliauską.

Stasys Andziulaitis,

So. E. Cor. 12-th & Rittner Sts. Phila., Pa.

ADRESAI

Liet. Soc. Part. Am. Centro Komiteto:

Organizatorius A.Petratis,
397 N. Front str. Grand Rapids, Mich
Sekretorius susin. K. Rutkus,
1418 So. 2-nd st., Philad. Pa.

Sekret. turtų — P.Bukšnaitis,
141 Washington st., New York, N.Y.

Išdininkas — T.Andziulaitienė,
SE Cor. 12th & Ritner st's Philad, Pa.

Knygyis — A.Bernotas,
1418 So. 2-nd str., Philadelphia, Pa.

AGENTAI „KOVOS”.

M.A.IGNOTAS, 1028 So. 2-nd st. Philadelphia, Pa.
E.FROOMES, 73 Grand str. Brooklyn, N.Y.
J.GERDAUSKAS, 54 Lafayette ct. New Britain, Conn.
F.NARVYDAS, 544 W. 49-th str. New York, N.Y.
J.STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st. Allegheny, Pa.
A.STANELIS, 74 West st. Newark, N.J.
J.UJINSKAS, 284 Moyallen st. Wilkes Barre, Pa.
J.ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave. Springfield, Ill.
J.ŽEMAITIS, 824 Bank st. Waterbury, Conn.
J.RAULINAITIS, 25 W. 2nd st. (room 21) So. Boston, Mass.
K.LESEVYČIUS, 60 Wells st. Hartford, Conn.
Ch. MAJUSKAS, Box 413. Westville, Ill.
B.Kondratavychius, Box 659. Wilmerding, Pa.
J.Petrikis, 1514 Ross ave. Scranton, Pa.
J.Vaitkevych, 40 Walnut st. New Haven, Conn.
J.Jasulevychius, Bx 6. Minersville, Pa.
P.Naudzius, Bx 392. East St Louis, Ill.
A.Ramanauskas, 122 Essex st. Lawrence, Mass.
M.Glinskas, 989 Bank st. Waterbury, Conn.
A.Diržulaitis, 155 Metropolitan av. Brooklyn, N.Y.
A.Baltrušaitis, Box 83. Shenandoah, Pa.
T.Kubilsky, 66 Porter ave. Brockton, Mass.
J.Keršis, Box 328. Wilmerding, Pa.
J.Merkuševychius, 524 W.Mahanoy st. Mahanoy City, Pa.
J.Luiza, 22 So Greene st. Baltimore, Md.
V.Kvedera, 9 W.Camden st. Baltimore, Md.
A.Dumbris, Box 512. Melrose Park, Ill.
F.Bagočius 1914 Annst. Pittsburg, Pa.
W.Quessal, 5 Jefferson, st. Yonkers, N.Y.
J.Želvis, 711 W.Lombard St. Baltimore, Md.
Keliaujantis agentas K.Rutkus.
A.Simonaitis, 107 Bond st. Elizabeth, N.J.

SUSIRINKIMAI.

Cleveland, O., 3-čia k. LSPA. laikys susirinkimus dusek mēnesy: 1. kas 1-mą utarninką, 7 val. vakare ir 2. kas 3-čią nedėldienį, 3 val. po pietų. Atsibus po nr. 210 Central Viaduct.
Kuopos sekr. J.LABANAUCKAS.
Chicago, Ill., 4-tos kuopos LSPA. susirinkimai atsibus pirmas bus laikomas po visas dalis miesto su prakalbam. O antras, mėn. susirinkimas atsibus paskutiniame nedėldieny kožno mėnesio 2 val. po pietų, po No. 869—33rd place.
Organizatorius A.Zimontas, 3120 S.Halsted st.
New Britain, Conn. 5-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 1-mą ir 3-čią nedėldienį kožno mėnesio, svetainėje „Socialist Party Headquarter”, po nr. 258 Main str.
Sekr. K.Senkus, 201 Washington st.
Pittsburg, Pa. 6-ta kuopa laikys susirinkimą 7 d. Baland. (April) 3 v. po piet, F.J.Bagočius moksleinė, 2226 Forbee str.
KOMITETAS.
Rochester, N.Y. 7-ta k. LSPA. susirinkimai laikosi paskutiniame nedėldieny kiekvieno mėnesio, po No. 328 Clifford str.
Sekr. K.VAIKODA, 43 Spring st. Brockport, N.Y.
Wilkes Barre, Pa. 9-ta kuopa laikys susirinkimus kas 1-mą nedėldienį kožno mėn. Kampas E. Market st. ir Meade str. 4 val. po piet.
Sekr. J.UJINSKAS.
Newarko, N.J., 11-ta kuopa LSPA. laikys susirinkimus kas pirmą ketvergą kožno mėnesio, po No. 103 Jackson str. 7.30 val. vak.
Sekr. A.STANELIS, 74 West str.

Springfield, Ohio, 12 k. LSPA. susirinkimai atsibus kas pirmą nedėlią mėnesio, po No. 166 E. Main str.
Baltimore, Md. 14-ta kuopa laikys susirinkimus kožno mėnesio pirmą pėtynčią, 8 val. vakare, lietuviškoj salėj ant Barre str.
Org. P.GRINIUS, 210 S. Eutaw st.
Minersville, Pa. 15-ta LSPA. kuopa utarnā laikyt susirinkimus kiekvieną pirmą nedėldienį kožno mėnesio, 2-rą val. pietų, salėje J.Lietuvninko.
Prat. rašt. J.RAMANAUCKAS Box 181.
Brocton, Mass. 17-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus 1-mame utarnike kožno mėnesio, 7 val. vakare, salėje L.J. K. 1 Arthur st.
Fin. Sekr. V.J.PETKŪNAS, 303 N. Main st.
Brooklyn, N.Y. 19-ta kuopa laikys mėnesinius susirinkimus nedėlioms po pirmam. Prasidės nuo 2 val. po pietų. Telpgi bus laikomi susirinkimai kožną panedėlį nuo 7.30 vakare s etainėje 73 Grand Str. Brooklyn, N.Y.
Sekr. M.JOKUBAUCKAS
Chicago, Ill. 23-tos kuopos susirinkimai laikysis naujoj vietoj: M.Miedažio salėje, 68 W. 25-th st. Susirinkimai su diskusijoms bus laikomi dusek mēnesy: po 1-am pirmą nedėldienį ir po 15-tam. 2 val.
Sekr. S.SZIMAS, 13 W. 24-th str.
Spring Valley, Ill. 23-čia k. laiko susirinkimus kožną antrą ir paskutinį Nedėlią mėnesio, 4-tą val. po pietų. 1-as susirinkimas bus Partijos reikaluoee; 2-as diskusijų. Laikysis M. Mažeikos salėje, ant Dakota str. Sek. J.BANIULIS.
Plymouth, Pa. 24-ta kp. LSPA. laikys susirinkimus 1-mą ir 3-čią seređą kiekvieno mėn., nuo 8 iki 10 val. vakoro, po No. 1 Church st. [kertė Centre ave. ir Church str.] 1-as susirinkimas byva dėl partijos ir kuopos reikalų, antras — lavinimoei arba apsvietos.
KOMITETAS.
Naugatucko ir Union Cyties, Conn. 25 LSPA. kuopa laikys susirinkimus 1-mą subatą po pirmam kožno mėnesio, 7.30 vakare, po nr. 15 Diamond st., Union City, Conn.
KOMITETAS.
New Haven, Conn. 27-ta kuopa LSPA. laikys susirinkimus kas seređos vakarą, pradėjus nuo 8 val. L.U. Klube, 521 Grand Ave.
KOMITETAS.
Senandorio 28-ta k. LSPA. laikys susirinkimus kas dvi savaiti, ant kampo North-West Main ir Lloyd uličy, ruimas 5.
KOMITETAS.
Springfield, Ill. 29-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 3-čią nedėldienį kožno mėnesio, 7 val. vakarė, Paddy William salėje, po nr. 122½ N. 6-th str.
Sekr. J.KLEMBAUSKAS, 7 Mil Row
So, Bethlehem 31 kuopa laikys Susirinkimus, kas 1-mą subatą kožno mėnesio 7 val, vakare pas drg. F.Masulevičia, 710 5-th st.
KOMITETAS.
Waterbury, Conn. 34-tos kuopos LSPA. susirinkimai atsibus sekančiai: mėnes. susirinkimas partijos ir kuopos reikaluoee 3-čiame ir diskusijų 1-mame nedėldieniuose kožno mėnesio, 7¼ v. vakare, po nr. 989 Bank str.
KOMITETAS.
Worcester, Mass. 40-tos LSPA. kuopos susirinkimai atsibus du kart per mēnesį: kas 2-rą ir paskutinę subatą mėnesio, nuo 7.30 vakare, Socialist Headquarters klube 16 Mechanic st.
Fin. Sekr. V.Narijauskas, 2 Suffolk st.
Bridgeport, Conn. 41-ma LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 1-mą mėnesio nedėldienį, po No. 426 Main str.
Org. J.G.SAGEVYČIUS.
Easton, Pa. 42-ra LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 2-rą nedėldienį kožno mėnesio, po No. 660 Pine str.
KOMITETAS.
St. Louis, Mo. 44-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 3-čią nedėldienį kožno mėnesio, 2 val. po pietų, Harugari salėje, kampas 10-tos ir Carr gatvių
Sekret. J.K.VASILIAUCKAS, 1701 N. 10-th st.
Paesait, N.J. 45-ta LSPA. k. laikys susirinkimus kas pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio, svetainėje p. J.Apalian-

ekio, 162 First st. 5 v. vakare. Užprašom visus atsilankyti.
Organiz. P.SAKATAUCKAS, 9 Aspen st.
Mahanoy City, Pa. 46-tos LSPA. kp. susirinkimai atsibus sekančiai: mėnesinis susir. partijos ir kuopos reikaluoee laikysis paskutiniame ir diskusijų antrame nedėldieniuose kožno mėn. po No 304 W.Centre str.
Sekr. J.MICKUNAS, 1233 E. Pine str.
Panna, Ill. 48-ta kuopa laikys savo susirinkimus dusek mēnesy — po kožnos 10-tos ir 25-tos seređoms.
Rašt. prat. ir turtų, J. Puodžiūnas.
Hartford, Ct. 49-tos LSPA. kuopos susirinkimai atsibus 3-čiam nedėldieny kožno mėnesio po N 21 Arch Str.
S.STANKEVYČIUS, Organizatorius 60 Wells St.
Mc Kees Rocks, Pa. 50-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas antrą šventadienį kiekvieno mėnesio, 3¼ po pietų, pas kuopos sekretorių K.Cesuną, 217 Bill Ave., Mc Kees Rocks, Pa.
New York, N.Y. 52-ra LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas 1-mą ir trečią panedėlį, pusę po 7 vakare, po adresu: 109 East 3-rd st., tarpe Ave A. ir Ave 1.
Kuopos Sekr. J.J.DANIELIUS.
Jersey City, N.J. 59-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas trečią nedėldienį kožno mėnesio, 3-čią val. po pietų pas drg. Granskį, po nr. 200 Warren st.
KOMITETAS.
St. Clair, Pa. 53-čia LSPA. kuopa laikys susirinkimus kožną ketvergą po 1-mai dienai mėnesio, 7 val. vak., pas drg. Diedulaitį. Mielai visus draugus užkviēiam ir prašom atsivest naujų.
Sekr. A.ŽUKAUCKA.
Courtney, Pa. 54-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas mėnuo, pripuolančiam po 15-tos mėnesio dienos nedėldieny, nuo 3 val. po pietų.
Organ. D.Lekavyčius, Bx 7
Allegheny, Pa. 55-tos LSPA. kuopos atsibus susirinkimai kas antrą ir kas ketvirtą nedėldienį mėnesio, 3 val. po pietų, namuose išdininko, J.Stasevychiaus, po n. 1112 Magnolia.
Youngstown, Ohio 56-ta kuopa laikys susirinkimus du kart mēnesy: po 1-mai ir po 15-tai nedėldieniuose, 2 val. po pietų, po N 262-266 E. Federal str. room 19.
Organ. J.J.SMAILIS, 270—274 E. Federal str.
Wilmerding, Pa. 57-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus antrą ir paskutinį nedėldienį mėnesio, L.N.Klube.
Elizabeth, N.J. 58-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas antrą seređą kožno mėn., po N 111 Pine st. J.Baturos salėj.
Sekretorius K.AKALIS, 105 Bond st.
So. Boston, Mass. 60-ta LSPA. kuopa laikys susirinkimus kas pirmą ir 3-čią nedėldienį kožno mėnesio po nr. 28 Broadway st.
Sekr. K.Šidluskas.
Riverton, Ill. 62 kp. laiko susirinkimus kas antrą nedėlią po 1-mam kiekvieno mėnesio, 7 val. vakare, Rudolph Tillman svetainėje.
Sekr. A. Baravykas, Bx 96.

Lietuviškos Literatūros Agentura.

Visos knygos Lietuviškoj kalboj ēsančios yra gaunamos, teipgi užrašinėju visus liet. laikraščius. Kiekvienu sykiu duodu knygas dovenų. Atsiliepk katalogu, įdėdams už 2c. marke. Knygnams sutaissau knygas, apdarau ir suregistruvoju. Kreipkities visad pas savo draugą moksleivi.

Pusę pelno nuo knygų kas mėnesi priduosiu LSPA. Literatūros Fondui.

Fortunatas J. Bagočius.

Box 1399 Pittsburg, Pa.

Slavonic & English Printing Co.

518 First Ave. Pittsburg, Pa.

Atlieka drukoriškā darbā lietuviškoj ar kitokioje kalboj greitai, gerai ir pigiai. Pas mus dirba vakarais Bagočius, kure atliek Jus darbā ir jam galit paduot savo orderius. Atsiliepkit ypatingai ar raštu. (9-12)

GRAMATIKA angliszkos kalbos.

Su ištairimu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, k.t. b e a s t [byst] žvėris; e i g h t [eit] aštuoni; e y e [ai] akis ir t.t. 174 pusl. Su prisuintimu..... \$ 1.25

Vaiku Draugas arba kaip išmokyti ir rašyti be mokytojo. 222 abrožiniai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Puslapių 64. Su prisuintimu..... 15c

Naujas Budas išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyti. be pagalbos mokytojaus. 24 ps. 10c. Pinigus siųst per „Money Order” po adresu:

P.Mikolainis, Box 15. Sta. D. New York.

„Kova“

Išeina kas pėtnyčia. Prenumerata į visas dalis svieto:
metams \$ 2.00
pusmečiui \$ 1.00

Apgarsinimų prekė:
sykį colia 50c.; colis per mėnesį, 1.00; colis per metus, 10.00.
Siunčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, reikia adresuot:

„KOVA“

1418 So. 2-nd Str., PHILADELPHIA, PA.

„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J.O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
Subscription rates:
One year in all parts of the world, 2.00;
Six months " " " " " " 1.00
Advertisement rates on application.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str.,
Philadelphia, Pa.

**Ant Akmenu
Railroad Laikrodėlis**

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur vartojamas geležinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m.

Šį laikrodėlį pasiūsiame C.D.O. ant kiekvieno adreso, su į pavilijimu išgaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsiimokėk expresui \$ 5.75 ir atvežimo kaštus ir pasiimk laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėsi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 14K auksuotą labai gražų lencidėlį su kompasu dykal.

EXCELSIOR WATCH CO.,
1036 Milwaukee ave. Chicago.

VIENATINIS LIETUVIŠKAS

SALIUNAS

JULIUS CALMIN

Visoki skanūs švieži gėrimai: alus, degtinė, vynas, likerai; pulkys cigarai.

400 Mechanic st., Camden, N.J.
Bell Phone, 568—x E. Phone, 1033—A.

Lietuviu Gydytojas

A.L. Graičunas, Ph. G.M.D.

3202 So. Halsted st., kampas 32-ros gatvės, Chicago, Ill.

Lietuviai, nesiduokit save apgaudinėt visokiems profesoriams, specialistams ir šundaktariams, pas kuriuos tik pinigūs sukisate, o sveikatos ir teisingos rodos negaunat. Jei sergi kokia liga, eik pas Dr. A.L. Graičūną, jis duos tau teisingą rodą DYKAI ir pasakys, ar galima išgydyt ir kaip ligai gydymas trauksis. Dr. A.L. Graičūnas nesužadžio nei vieno ligonio ir iš pirmo pamatymo pasako, ar ligonis išgydomas, ar ne; kurį apsilima išgydyt, išgydo greitai ir už mažą užmokestį.

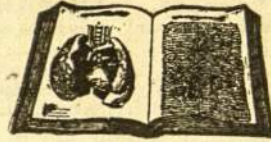
Už sužeistus visada užstoja ir kompanijų agentai nenuperka manęs. Sužeistiems prie darbo, karų, geležinkelių ir t.t., suteikia greitą pagalbą ir rodą.

Gydo visokias ligas: vyriškas, moteriškas ir vaikų ligas. Valandos priėmimo ligonių kasdien ir nedėlioms: Nuo 8 ryto iki 10 val. vakare.

Telefonas 7399 Yards.

EXTRA!

nauja didele
daktariška

EXTRA!

lietuvišką
KNYGĄ

VADOVAS IN SVEIKATA.

Trečiu kart atspaudinta ir vel 50 tukstančiu egzemplioru. Parašyta Profesoriaus Dr. E. C. Collins M. D. trečias atspaudinimas, su daug nauju pridėjimu ir pnuatesniu paaškinimu, apie visokias ligas ir kaip buti sveiku ir laimingu,— pripildita per: **DIREKTORIŲ Dr. COLLINS MEDICAL INSTITUTO.**

Toj naujoj knygoj — teipat yra daug koleravotu paveikslu, perstatant visas paslaptis subudavojimą žmogaus kuno ir gausu vidurines sistemas; teipat ir kudiki motinos viduriuose nuo minutos prasidėjimo iki užginimo, vienuolika permanose ir augimą viduriuose. Toj knygoj yra daug slapytbiu atidengimo labai akvnu žiniu, apie lytiską susinesimą; apie ką dar iki šiol nieks taip aiškiai ir atvrai, neatidenge ir nepaašikino lietuviškai.

Tą Dideji Naujoji knyga „VADOVAS IN SVEIKATA“ nors kastoja 45 cen. bet kuris atsius 10 cen. stāpoms už prišuntimo kaštus ir savo adresą, tai ji, bus prišusta kožnam; kaip vyrams taip moterims, sveikiems ir sergantiems, visiems yra labai naudinga, tą knyga. Kas ją perskaitys (kurie yra didumo per 200 dideliu lapu) ne tik mokes kaip butii sveiku ir laimingu, bet ir daktariškai mokliškai apsišvies. Tie ką jau dabar serga o nori buti sveikais, bet be geru Daktaru IF vaistu negali but išgyditi, — tai Dr. E. C. Collins Medical Institute, apart paties Profesoriaus yra daktarai Specialistai ant kožnos ligos ir geriausi išrasti vaistai Instituta Laboratorijoi; su kuriais nieks negali susilygint ir aprašant ligą per gromatą arba atėjus in Ofisa, kokio vardo liga nebuntu, tampa be apsirikimo išgyditi, jeigu liga yra dar išgydoma — kaip vyrai taip ir moteris. Atejas in Ofisa arba rašant tik lietuviškai geriause išreikšt savo jausmus ir nesveikuma — Vaistus išsiunčia per Expressa. in visas dalis Amerikos Suvienytu Valstiju, Canada, Mexica, Europa ir kitas dalis pasanes. Rašant adresuot:

Dr. E. C. Collins Medical Institute,
140 W. 34th St., (netoli Broadway) New York, N. Y.
Ofiso Adinos: nuo 10iš ryto iki 5 po piet, Šventoms dienoms nuo 10 iki 1 po p, ir vakarais: Utarike, Sereido, Ketverge ir Petnyčioj nuo 7 iki 8 adinai.

Atkreipiu atydą savo draugų ir vietaučių lietuvių, kad mės apturėjome dabar didžiausį pasirinkimą

Drapanu, Skrybelių ir Czeveryku.

DIDŽIAUSIA SAKROVA OVERKOČIŲ VISOKIOSE PREKĖSE

NAUJAUSIOS ŽIEMINĖS MADOS.

Viską tą parduodam labai prieinamoj prekėj.

Prosinam vienus metus **UŽ DYKAI!**

L.Freedman & Son.

VIENA PREKE

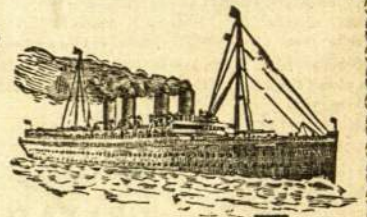
Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.

Kampas South ir 4-tos.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valietijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.